

สำคัญผิด

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งสติ ตั้งสติไว้ เสียงจะมากกระทบเอง เราต้องการความสงบนะ ฟังธรรมจิตเกาะไว้ จิตตั้งสติไว้เห็นใหม่ เสียงธรรมนั้นมาเองๆ แล้วจิต เราตั้งสติของเราไว้วันละ เวลาสงบเราสงบที่จิตเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ การเกิดมาเป็นมนุษย์นี้มีคุณค่ามาก เวลาเกิดเป็นมนุษย์มีคุณค่าเพราะมีสติ เรา รู้จักคุณค่าของการมีชีวิต

คุณ..เวลาเราเกิดจากพ่อจากแม่มาเห็นใหม่ พ่อแม่มีความเอ็นดู มีความรัก มีความผูกพัน พ่อแม่จะเวลาลูกเกิดมานี้จะมีความรู้สึก มันจะผูกพันมาก ฉะนั้นเห็นใหม่ ความผูกพันของชาติ ของตระกูล เราเกิดเป็นมนุษย์มีคุณค่าเห็นใหม่ มีค่าของน้ำใจ แล้วเราเกิดมาพบพุทธศาสนา

พุทธศาสนาสอนถึงความกตัญญูตเวที สอนถึงความ เป็นอยู่ในสังคมโลก สอนให้ทำคุณงามความดี เพราะคุณงามความดีทำให้เกิดสิ่งที่ดีๆ แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์ถึงจะทุกข์จะยาก จะทุกข์จะยากนี้มันเกิดเพราะเวรเพราะกรรม แต่ถ้ามีสติมีปัญญา ทุกข์ยากขนาดไหนเราก็จะทำคุณงามความดีของเรา

ถ้าทำคุณงามความดีของเราเห็นใหม่ เพราะเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนถึงมีสติ สอนถึงคุณงามความดี เพราะเรามีหลักมีเกณฑ์ในหัวใจ แต่ถ้าเราเกิดมาเป็นมนุษย์เห็นใหม่ มันก็เกิดเพราะอำนาจวาสนานั้นแหละ ถึงได้เกิดเป็นมนุษย์ แต่ไม่ได้พบพระพุทธศาสนาเห็นใหม่ มีความเชื่อแตกต่างกันไป ความเชื่อนะ ความเชื่อที่แตกต่างกันไป เพราะการดำรงชีวิตตามความเชื่อนั้น ถ้าการดำรงชีวิตตามความเชื่อนั้น ความเชื่อนั้นเหมือนกับเข็มทิศชี้ให้ชีวิตเราไปตามนั้นเลย

แต่นี้เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ พบพุทธศาสนา พุทธศาสนา ศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้วันละ องค์

ใส่บาตรด้วย บิณฑบาตที่ไหนก็ไม่ได้เลย จนพระโมคคัลลานะเดือดร้อนมาก จะไปบิณฑบาตที่ไหน จะพลิกง้วนดินขึ้นมาฉัน อู๋...องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้ทำๆ พอไม่ให้ทำ พอออกพรรษาขึ้นมาจะพวกเรอชนะแล้ว ! พวกเรอชนะแล้ว ! ชนของตนเองไง เวลาโดนบีบคั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ คูสิ..เรานะ เราอยู่กับครูบาอาจารย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่เคารพรักษา แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ฉันข้าวกล้องของม้านะ ชาวพ่อค้าม้าเขามาขายม้า ข้าวยากหมากแพงเขาเอาของมาด้วย ก็ให้พระเหมือนกัน แล้วด้วยความเคารพใจ เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วมันไม่มีอะไรเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้องฉันแบบนี้

ความรู้สึกในหัวใจมันก็บีบคั้นอยู่แล้ว ชีวิตเราก็ต้องลำบากอย่างนั้นเหมือนกันด้วย นี่ไง เราลำบากอย่างนั้น แล้วเวลาปฏิบัติมาเห็นใหม่ ปฏิบัติมาเพื่ออะไร ปฏิบัติมาเพื่อพ้นจากทุกข์ แล้วพระโมคคัลลานะ ปฏิบัติมานี้พ้นจากทุกข์ แล้วมีฤทธิ์มีเดช มีฤทธิ์มีเดชนี้ทำได้หมดเลย

ถ้ามีฤทธิ์มีเดชทำไม่ได้นะ แล้วทำไมพระโมคคัลลานะ เวลาสนทนากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ข้าพเจ้าจะทำอย่างนั้น ข้าพเจ้าจะทำอย่างนั้น” นี่สนทนาอยู่กับใคร กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่เป็นจริง พระโมคคัลลานะทำไม่ได้นี่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปล่อยให้พูดอย่างนั้นไหม มันทำได้จริงใจ ทำได้จริงใจ ฤทธิ์เดชทำได้

เวลาประพฤติปฏิบัติ ปฏิบัติมาเพื่อพ้นจากทุกข์ เพื่ออริยสัจ เพื่อมรรคผลนิพพาน ไม่ใช่ปฏิบัติมาเพื่อมีฤทธิ์มีเดช แต่คำว่า “มีฤทธิ์มีเดช” มันเป็นบุญกุศลของพระโมคคัลลานะ

พระสารีบุตรเห็นใหม่ปรารถนาเป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ความปรารถนาก็ต้องสร้างบุญกุศลขึ้นมาเห็นใหม่ ปรารถนามาเป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา เบื้องซ้ายเห็นใหม่มีฤทธิ์มีเดช เบื้องขวามีปัญญามาก

แล้วเวลาพระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล ๘๐ องค์เห็นใหม่ เอตทัคคะ ๘๐ อย่าง นี่ความเป็นไปของจิตที่มันพัฒนาของมันมาใช่ไหม สิ่งของมันเป็นไปได้ เวลามันพ้นจาก

ทุกข์แล้วยังมีฤทธิ์มีเดช แต่ของเราเห็นใหม่ เราเกิดมาทุกข์ๆ ยากๆ เกิดมามีแต่ความบีบคั้น เกิดมาพบพุทธศาสนาเหมือนกัน ศาสนานี้ ตัวอริยสัจนี้ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ให้เราประพฤติปฏิบัติ วางไว้ให้เรา มีทางออกได้

แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์นะ เห็นใหม่เหมือนกับคนเป็นโรค คนเป็นโรคเขาต้องการยานะ เขาต้องการหมอรักษาเขา เขาอยากหายจากโรคนั้นแน่นอน เพราะโลกมันเจ็บไข้ได้ป่วย มันเจ็บคั่นนะ เรานะ เราเป็นโรคใจ ไข้ใจกัน แต่เราเพลินไป เรามองข้ามไป เรามองแต่ที่เราแข็งแรง เรายังเป็นหนุ่มเป็นสาว เรายังทำอะไรได้อีก แก่ๆ แล้วค่อยปฏิบัตินะ

ปฏิบัติตอนนี้ นั่งก็เจ็บปวดแล้ว ลูกก็โอย..นั่งก็โอยนะ แล้วยังว่ารออีกข้างหน้าอีก เห็นใหม่ คูสิ..คูสิเลสมันร้ายนัก มันปิดหูปิดตา ใหม่ๆ ที่เข้ามาใหม่ เห็นใหม่ ใกล้เกลือกินต่าง เข้ามาอยู่กับศาสนา เข้ามาประพฤติปฏิบัติ เข้ามามีครูบาอาจารย์ชักนำอยู่นี้ มันก็ยัง ผัดผ่อน เห็นใหม่

คูสิเลสติ เวลาผลประโยชน์ เวลาไปเที่ยวไปทัศนจร ทัศนศึกษา บอกว่า “แก่ๆ แล้วค่อยไปสิ” ทำไมมันอยากไปตอนนั้นเลยละ เวลาสุขสบายของมัน มันเคยตัวมันจะไป แต่เวลาปฏิบัติมันไม่เอา คูสิเลสติเห็นใหม่ กิเลสในหัวใจของเรา นี้กิเลสนะ

คำว่า “กิเลส” ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งถึงกิเลส ใครจะรู้จักกิเลสบ้าง ก็เป็นเรา เราคิดดี เราทำดี เราทำเพื่อประโยชน์ของเราเห็นใหม่ เราก็สะดวกสบายของเรา ให้อุบายที่ต่างๆ เขาก็ทุกข์ๆ ยากๆ เห็นใหม่ ก็ไม่รู้ว่าอะไรเป็นกิเลส ไม่เป็นกิเลสหรอก เราคิดว่า เราคิดเราทำอย่างนั้นแล้วเราได้ประโยชน์

แต่ในธรรมนะเวลาทำเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์เห็นใหม่ อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า เพราะท่านเห็นนะ ท่านรู้ของท่าน แล้วท่านรู้ถึงความคิดที่มันเกิดขึ้นมา แล้วพูดออกไปเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ มันไม่เป็นประโยชน์เลย มันไม่เป็นประโยชน์เพราะสิ่งใด เพราะว่า เขาจับไม่ได้ เขารู้ด้วยกับเราไม่ได้ เราพูดสิ่งที่เขาไม่รู้ เราพูดสิ่งที่เขาไม่รู้ละ เขาไม่รู้จะไรกับเราเลย เหรอเลยนะ !

แต่ความจริง พูดเพื่อเตือน เตือนให้ได้คิดขึ้นมา แต่ไม่ได้คิด คิดไม่ได้เพราะอะไร เพราะจิตใจมันเป็นหยาบ จิตใจมันเป็นโลกเห็นใหม่ นี่ไง เราศึกษาธรรมๆ ศึกษาธรรมะ เพื่อเหตุใด ศึกษาธรรม มันมีโลกกับมีธรรมนะ มีโลก โลกคือโลกียปัญญา โลกคือสุตมยปัญญา โลกคือจันตมยปัญญา มันไม่เกิดภาวนามยปัญญา มันไม่เกิดธรรม ยังไม่เกิดธรรม แล้วมันไม่เกิดธรรมเราจะเข้าได้หรือไม่ได้

ดูเงินสิ เงินมีเงินเหรียญ มีเงินกระดาษ เดี่ยวนี้มีเงินพลาสติก นี่ไงดูเงินมันก็แตกต่างกันเห็นใหม่ เงินเหรียญมันก็เป็นแร่ธาตุ เงินกระดาษมันก็เป็นด้วยกระดาษ เงินพลาสติก เขาจะรูดเอาเลย แล้วคนที่ไม่มี..ไม่มีเงินพลาสติก เอ..เงินพลาสติกมันเป็นไปได้อย่างไร นี่ไงคนที่ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น พูดอย่างไรเขาก็ไม่รู้หรอก นี่เขาไม่รู้ สิ่งที่เขาจะรู้ขึ้นมาได้ละ ถ้าเขารู้ได้ขึ้นมา มันต้องค่อยๆ ค่อยๆ เห็นใหม่ปูพื้นฐานกัน

เราเป็นชาวพุทธนะ เราจะศึกษาพุทธศาสนา ศึกษาพุทธศาสนา ศึกษามาเป็นโลก โลกคือสุตมยปัญญา โลกคือปริยัติ ปริยัติคือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นปรัชญา เราศึกษากันด้วยปรัชญา เพราะเราไม่รู้ด้วยไม่ได้ เห็นใหม่ คุณติ เขาใช้เงินกัน เราใช้เงินกับเขา เงินมันหามาด้วยวิธีการใด แต่เราได้มาด้วยการให้ ด้วยการพ่อแม่ยื่นให้ เราไม่ได้มาด้วยการแอบเหมือต่างน้ำหาเงินมา ฉะนั้น เรามาศึกษาธรรม ศึกษาธรรมะของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สุตมยปัญญาเราก็ศึกษา เห็นใหม่ เราก็ศึกษาก็เหมือนเงินที่พ่อแม่ให้

เพราะมันไม่มีการกระทำ เห็นใหม่ สุตมยปัญญาคือปริยัติ ปริยัตินี้คือโลก แล้ว โลกเราพอศึกษาขึ้นไปแล้วเห็นใหม่ ศึกษาขึ้นมาด้วยปัญญาของเราเห็นใหม่ ด้วยปัญญาที่เราศึกษากันมา แล้วเรามีปัญญาชน เราไม่มีการศึกษาขึ้นมา มันยิ่งดี ความ ยิ่งค้นคว้าได้ การค้นคว้าได้มันก็ว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ โอ้โฮ..จินตนาการกันไปนะ แล้วพอจินตนาการ ไปนะ แต่! แต่มันมีฝ่ายปฏิบัติ มีครูบาอาจารย์ของเรื่องนี้ เพื่อประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา ปฏิบัติมาด้วยการรื้อค้น ด้วยตามความเป็นจริงขึ้นมา

การรื้อค้นตามความเป็นจริงขึ้นมา ความเป็นจริงจากไหน ความเป็นจริงก็ด้วยอำนาจวาสนา ด้วยอำนาจวาสนาว่า เราอยากจะพ้นทุกข์ การที่พ้นทุกข์มันต้องพ้นที่ตัว จิตได้สำนึก ตัวจิต ตัวที่ความลึกลับสงสัย ก้นบึ้งของใจ มันไม่ใช่พ้นทุกข์ด้วยความคิด เราไม่ได้พ้นทุกข์ด้วยจินตนาการ เราจะไม่พ้นทุกข์อย่างนั้น

ถ้าเราจะฟันทุกข้ออย่างนั้น เราขึ้นอยู่กับว่าเรายังมีความลังเลสงสัย เราขึ้นอยู่กับจิตใต้สำนึกเราไม่ยอมรับ สิ่งที่จิตใต้สำนึกไม่ยอมรับ ความเป็นใจของกิเลสมันมีค้นหาความทะยานอยากมันพอกพูนในหัวใจ แต่เพราะด้วยมีอำนาจวาสนานะ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา มันจะอยู่กับโลกๆ เขา

โลกๆ เขา คือเขาได้ตริก เขาได้คิดพิจารณาของเขา เป็นจินตนาการของเขา เขาว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ แต่เพราะเราฝายปฏิบัติมันเป็นธรรมขึ้นมามันเป็นปรัชญา เวลาพูดขึ้นมามันตีความกันได้ทั้งนั้น มันเป็นเรื่องโลกๆ โลกๆ คอยกันใจ เหมือนภาษาสังคม สังคมหนึ่ง เขาใช้ภาษานั้นเขาก็คุยกันรู้เรื่องในภาษาของเขา แต่เราไม่ได้มีการศึกษาในภาษาของเขา เราเข้าใจในภาษาของเขาไม่ได้ เขาคุยกันแล้วเราก็จะเข้าใจในภาษาของเขาที่ไม่ได้

ธรรมะก็เหมือนกัน เราภาษาโลกๆ เราใช้ความรู้สึกของเราในทางโลก เข้าไปศึกษาในธรรม มันศึกษาขนาดไหน มันก็เป็นโลกีย์ปัญญา โลก..เป็นโลกหมดเลย โลกทั้งละเอียด ละเอียดว่า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเป็นปรัชญา ธรรมจริงๆ ไม่ใช่เป็นปรัชญา

ธรรมจริงๆ คือธรรมแท้ๆ ธรรมแท้ๆ คือแทงทะลุตลอดหัวใจ แทงทะลุเข้าไปถึงจิตใต้สำนึก แทงทะลุเข้าไปถึงกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ทำลายกิเลสค้นหาความทะยานอยากทั้งหมด แต่เพราะเราไม่รู้ เราไม่มีพื้นฐาน เราไม่รู้จิตใจของเราเลย ใจเขาว่าเป็นนามธรรมๆ สิ่งที่เป็นรูปธรรมคือสิ่งจับต้องได้ สิ่งที่เป็นนามธรรมนี้จับต้องไม่ได้ แต่เวลาปฏิบัติขึ้นไปแล้ว สิ่งที่เป็นนามธรรมนี้จับต้องได้ทั้งนั้นเลย

จับต้องได้วินิจฉัยได้ ใคร่ครวญได้ เป็นวิปัสสนาญาณ มันจะเป็นลักษณะการปฏิบัติอีกขั้นหนึ่งขึ้นมา แต่เรายังทำถึงสภาวะแบบนั้นไม่ได้ เราก็คิดๆ กันประสาเรา พอคิดประสาเรา เราก็อใคร่ครวญของเราไปนะ เป็นปรัชญาไปนะ โอ้โฮ.. เป็นนิยายธรรมะแล้วเขียนจินตนาการกัน เป็นการเล่าเรื่อง สิ่งที่เกิดขึ้นแล้วก็สมมุติกันขึ้นมา อารมณ์ความรู้สึกก็สมมุติตั้งขึ้นมา แล้วก็วาดภาพกันไป วาดภาพว่าเราทำได้เหมือนนะ เวลาเราศึกษาเป็นจินตนาการ จริงได้เหมือนด้วย ภาพนั้นก็ทำได้ จิตมันสร้างภาพได้ พอมีการสร้างภาพได้ พอมีการภาวนากันไปเห็นใหม่

พอภาวนาไป เพราะเราขาดครูบาอาจารย์ แต่ในปัจจุบันนี้เรามีครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านรื้อค้นของท่านด้วยความทุกข์ความยากนะ ความทุกข์ความยากมันเป็นประสบการณ์ของจิต ถ้าจิตมันไม่มีประสบการณ์ของมัน มีนี่เป็นประสบการณ์ของมัน มันเอาอะไรมาเป็นหลักเกณฑ์ สิ่งที่เป็นหลักเกณฑ์ คุณ..ปรัชญาที่เห็นใหม่ คุณปรัชญา คำว่า “ปรัชญา” มันเป็นการตีความไป แล้วความลึกซึ้งของมัน แล้วเราเข้าใจถึงมัน มันมีอารมณ์ความรู้สึกนะ อารมณ์ร่วม

ไอ้โฮ..ซึ่งใจมาก ๆ มันเป็นปรัชญา มันมีหลักเกณฑ์อะไรของมัน แต่เวลาถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาเห็นใหม่ เรามีสติปัญญาของเราขึ้นมา เราฝึกฝนของเราได้ เราทำ ความสงบใจขนาดไหน ถ้ามันไม่เป็นความจริงขึ้นมา มันก็สงบได้จริงๆ สงบได้ มันก็เลื่อนลอย มันไม่มีหลักเกณฑ์ของมัน ถ้ามันมีหลักเกณฑ์ของมันนะ ถ้าเราปฏิบัติของเรา คนที่มาปฏิบัติเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านมาปฏิบัติจนมีเหตุมีผลของท่านขึ้นมา จนเป็นที่เชื่อถือของสังคมซะใหม่ เราก็ปฏิบัติของเรา

ถ้าจิตนะ ถ้าไม่มีสติปัญญา ไม่มีความตั้งใจจริง ไม่มีอำนาจาสนาขึ้นมา มันสำคัญผิดได้นะ เวลาจิตมันเป็นไป มันเป็นจินตนาการขึ้นมา มันเป็นความสำคัญผิด มันไม่ใช่เป็นความจริง ถ้าความสำคัญผิดเห็นใหม่ คุณเวลาจิตมันสงบขึ้นมา เวลาจิตมันสงบ จิตมันมีอาการของมัน เพราะคนเรานะคุณ คำว่า “บริกรรม” ครูบาอาจารย์ของเรา พุทโธ ก็ได้ เป็นคำบริกรรมสิ่งใดก็ได้

ถ้ามีคำบริกรรม จิตมันก็เกาะคำบริกรรมไป จิตมันสงบเข้ามาได้ สงบเพราะเหตุใด สงบเข้ามา คุณ..ไร้ไซ่คลื่นน้ำ ถ้าน้ำเสีย ถ้าเราไม่มีการไร้ไซ่คลื่นน้ำ น้ำนั้นเสีย ถ้าเราไม่มีการกำกับ น้ำนี้เป็นสารพิษนะ น้ำนี้มันมีความเป็นกรดเป็นด่างของมัน เราจะแก้ไขมันให้มันสะอาดขึ้นมาได้อย่างไร นี่จิตของเรามันเป็นอยู่อย่างนั้น

พอเป็นอยู่อย่างนั้น เราใช้บริกรรม “พุทโธๆ พุทโธไป” มันมีความสะอาดของมันได้ มันมีการกระทำของมัน มันมีหลักมีเกณฑ์ของมันขึ้นมา แล้วมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา นี่ มันเปลี่ยนค่าของมัน ถ้าเปลี่ยนค่าของมัน ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยชี้คอยแนะนะ เพราะมันเจอสิ่งใดไปแล้ว ความสำคัญผิดนี้ จิตมันสำคัญผิด พอจิตมันสำคัญผิดว่าสิ่งที่เป็นความคิดนั้นเป็นความจริง มันไม่เป็นความจริงขึ้นมาได้ ความจริงคือความจริง ถ้าเป็นความจริงแล้ว มันจะไม่ค้านกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คูสิ..หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราเห็นใหม่ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันจะเป็นความจริง ถ้าความจริงก็คือความจริง ความจริงมันเข้าได้ ความจริงมันอธิบายได้ ความจริงมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน แต่ถ้ามันเป็นความสำคัญผิดนะ พอมันสำคัญของมันว่าผิดใจ สิ่งนี้เป็นธรรม

ถ้าสิ่งนี้เป็นธรรม เป็นธรรมเพราะเหตุใดละ เป็นธรรมเพราะความสำคัญผิด เพราะเรามีกิเลสใจใหม่ คนเรานะมีกิเลส มีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันทะยานอยากของมัน มันสร้างภาพของมัน มันสร้างค่าของมัน ถ้ามันสร้างค่าของมัน เวลาผิดแล้วนี้ ผิดมันผิดอยู่แล้ว เพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยาก

การปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ท่านมีหลักมีเกณฑ์ของท่าน มันจะลุ่มลูกคลุกคลานมากกว่าเราจะทำความสงบของใจ คูสิ..ใจของเรานั้นยังดิ้นรนขึ้นมาเห็นใหม่ เวลาดิ้นรนขึ้นมา เราเอามันไว้ไม่อยู่เห็นใหม่ พอเอาไม่อยู่ ครูบาอาจารย์ท่านจะช่วยนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านจะช่วย ให้ทำอย่างนั้นๆ ให้อุบาย ให้ช่วยเหลือ ให้เราพอก้าวเดินได้ เปิดทางให้ๆ ให้จิตนี้พอจะก้าวเดินไป

แต่นี้เวลาครูบาอาจารย์จะเปิดทางให้นี้ เราก็อ้วเรามีปัญญามีปัญหา เราปฏิบัติของเรา เราทำของเราเห็นใหม่ นี้กิเลสนะ กิเลสกว่าจะเป็น กว่าสงบได้ กว่ามันจะปล่อยวางได้เพราะอะไร เพราะการปฏิบัติเริ่มต้นเป็นสิ่งที่ว่า หลงปากออก หรือการกระทำ ลุ่มลูกคลุกคลานเพราะอะไร เพราะเรามีหลักมีเกณฑ์ ปฏิบัติได้ยากนะ แต่พอมีหลักมีเกณฑ์

เขาเรียก “ภาวนาเป็นและภาวนาไม่เป็น” เวลาภาวนาไม่เป็นนี้ลุ่มลูกคลุกคลานจับอะไรผิดหมดเลย จะทำสิ่งใดจะพุทโธก็พุทโธผิดๆ พุทโธด้วยพุทโธแต่ปาก พุทโธที่ไม่ได้ซึ่งใจ

เขาว่า “พุทโธ” เราก็อ้วพุทโธไปกับเขา เราจะทำเหมือนคนที่ยังไม่แน่ใจอะไรเลย พอแน่ใจทำอะไรสิ่งใด มันก็ทำด้วยความไม่มั่นใจ ทำด้วยความไม่แน่ใจตลอดไป แต่ถ้ามันมีความมั่นใจ มีความแน่ใจของมัน มันทำอะไรขึ้นมาเห็นใหม่ มันจะชัดเจนของมันขึ้นมา เริ่มต้นการกระทำมันจะผิดพลาดของมันตลอดไป

ถ้ามีความผิดพลาดอะไรต่างๆ ถ้ามันเกิดขึ้น เกิดความเห็นผิดเห็นใหม่ เริ่มต้นมันก็ผิด ผิดโดยกิเลสตัณหาของเราเอง ผิดโดยกิเลสมันหยาบ แล้วสิ่งที่เป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ “โลกกับธรรม” เราจะทำพัฒนาใจของเราสิ ที่เป็นโลกๆ นี้ เวลาเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นอริยทรัพย์ เป็นสิ่งที่มีคุณค่า สิ่งนี้จิตมันสามารถพ้นจากทุกข์ได้ แต่เวลาจะเผชิญกับความจริงเหมือนกับบาดแผล

บาดแผลนี้ถ้าเราไม่ไปเจียไม่ไปทำให้บาดแผลนี้มันขยายเปิดกว้างขึ้นมา ความบาดแผลนั้นมันก็เป็นบาดแผลเฉยๆ แต่พอเราจะรักษามัน เราต้องทำความสะอาด เราต้องทำความสะอาด เราต้องแกะต้องทำให้มันเปลี่ยนผ้า เลือดออกเลือดซิบๆ เหมือนกันเลยเห็นใหม่ นี่ก็เหมือนกัน เวลาจะเข้าไปสู่จิต เวลาจะเข้าไปสู่ความสงบ เราก็เข้าไปเผชิญกับกิเลส

พอเข้าไปเผชิญกับกิเลสสิ่งนี้มันก็มีความลำบากลำบากไปทั้งนั้นนะ พอสิ่งที่เป็นกิเลสมันก็ต่อต้านเราอยู่แล้วใช่ไหม แต่พอเราทำอะไรไปนี่ มันเบี่ยงเบน เบี่ยงเบนเพราะเราอยากได้ อยากดี แล้วมันมีธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ พอจิตเรามันเบี่ยงเบนไป เราสำคัญผิด พอคนสำคัญผิดขึ้นมา มันไม่เป็นความจริง พอไม่เป็นความจริง มันก็พยายามจะรับรองความผิคนั้นใจ พอมันสำคัญผิดไปแล้ว มันก็สร้างจินตนาการ สร้างความเป็นไปเห็นใหม่

แต่เดิมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยเทศนาว่าการไว้ในพระไตรปิฎก แล้วมันก็เลอะเลือนไป ไม่เคยมีใครเคยรู้เคยเห็น นี่มันจะเบี่ยงออกแล้ว มันจะเบี่ยงออก แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นครูบาอาจารย์ของเราจะ ไม่เคยเบี่ยงเบนไปไหนเลย พุทธานุสติ ศีล สมาธิ ปัญญา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วางธรรมวินัยไว้ เราปฏิบัติไปแล้วมันเข้าสู่สัจจะความจริง แล้วจิตมันเป็นไปตามนั้น มันมีเหตุมีผลของมัน มันแยกแยะของมัน นี่เป็นไปตามความเป็นจริงนี่เป็นวิทยาศาสตร์เลย

วิทยาศาสตร์คือว่า มันมีเหตุมีผลของมัน มันมีการดำเนินการของมันเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป แต่เวลาเราสำคัญผิด สำคัญผิดเพราะมันไม่เข้าหลักเกณฑ์ใช่ไหม มันไม่เป็นความจริงเพราะเราสำคัญผิด พยายามหาเหตุผลผลมารองรับความเห็นผิดของตัวเอง

แต่เดิมพระพุทธเจ้าเคยสอนไว้ ตั้ง ๒,๐๐๐ กว่าปีแล้วไม่มีใครสืบทอดได้ ถือว่าจริงหรือไม่จริง ในพระไตรปิฎกก็มี พระไตรปิฎกมันอยู่ที่การตีความ เขาจะตีความไปทางไหนก็ได้ พอตีความกันไปเห็นใหม่ เพราะตัวเองสำคัญผิด มันผิดโดยธรรมชาติเลย มันผิดโดยทางข้อเท็จจริงของมันอยู่แล้ว แต่เพราะความผิดโดยข้อเท็จจริง เพราะเราผิดเอง เราไม่ได้ทำให้มันถูกต้องเสียเอง

ในเมื่อเราผิดเอง แต่เราเข้าสู่ความถูกต้องไม่ได้ เราผิดเอง แล้วเราก็กสำคัญผิดด้วย พอสำคัญผิด เราก้จะหาเหตุผลมารองรับความสำคัญผิดอันนี้ไง พอหาเหตุผลมารองรับความผิดอันนี้ มันก็ต้องหาเหตุผลโดยกิเลสใจใหม่ ทำไมไม่ไปหาครูบาอาจารย์ของเรา

เวลาปฏิบัติได้ถูกต้อง เวลามันผิด มันผิดก็คือผิด ผิดก็คือการปฏิบัติใครทำงานก็ต้องผิด แต่ผิดแล้วมีครูมีอาจารย์ จิตใจมันลงครูบาอาจารย์เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์เคยสั่งเคยสอนกันตามจริตนิสัย ที่จะแก้ไขเราได้ ถ้ามันผิด ผิดเราก้แก้ไขให้มันถูก

ถ้ามันถูกขึ้นมาเนี่ย อืม... นี่ความจริงเป็นอย่างนี้ๆ มันก็ก้าวพัฒนาของมันไป แต่ในเมื่อจิตมันผิดอยู่แล้วใจใหม่ แล้วสำคัญผิด แล้วหาเหตุผลมารองรับความผิด พอรองรับความผิดนี้ สิ่งนี้พระพุทธเจ้าเคยบอก อยู่ในพระไตรปิฎก แล้วเลอะเลือนไป คำพูดนี่เป็นการเห็นผิดทั้งนั้นล่ะ

แต่ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติของเรา ที่เราเชื่อมั่นว่าเป็นครูบาอาจารย์ของเรา ไม่เคยพูดอย่างนี้ ไม่เคยพูดว่าสิ่งนี้เคยมีอยู่แล้ว ไม่มีใครเคยเห็นขึ้นมา ไม่มี ! ไม่มีหรอก ! แล้วพอมันเห็นผิด พยายามหาเหตุผลมารองรับใจใหม่ หาเหตุผลมารองรับ พอรองรับขึ้นมา คูลิ ดันไม้เนี่ยเห็นใหม่ โดยทั่วไป ดันไม้มันก็ขึ้นโดยธรรมชาติของมัน

แต่ผู้มีความเห็นผิดเห็นใหม่บอกดันไม้มันขึ้นอย่างนี้ มันเน้นซ้ำ ดันไม้เนี่ยพลิกนะ เอารากขึ้น เอายอดปักดินมันจะเติบโตได้มันจะออกผลดี คนไปกันเยอะแยะเลยเพราะอะไร เพราะมันเป็นของแปลก นี่สิ่งใดที่มันเป็นปกติ เป็นของธรรมดาเนี่ยทุกคนเห็นกันจนเคยชิน มันเป็นเรื่องปกติธรรมดา

แต่ถ้าสิ่งใดที่มันพลิกแพลงขึ้นมา ให้แตกต่างเห็นใหม่ พอความแตกต่าง แตกต่างพลิกขึ้นมา ดันข้าวๆ เขาต้องปีนขึ้นไปเก็บเมล็ดข้าว มันเป็นเรื่องใหม่ ดันไม้ต้องพลิกขึ้นมาเอายอดปักดิน เอารากขึ้น มันเป็นเรื่องจริงใหม่ มันไม่เป็นความจริง แต่สิ่งนี้มัน

เป็นวัตถุ มันเป็นที่ที่เป็นจริงไปไม่ได้ เพราะมันเป็นสิ่งที่มีชีวิต เวลาเปลี่ยนแปลงขึ้นมา มันก็เห็นภาพกันได้

แต่ความรู้สึกของใจละ จินตมยปัญญา ความเป็นจินตนาการของมัน เห็นใหม่ ไครบอก สิ่งนี้เราเคย...สิ่งที่มันเป็นไปได้แล้วเราปฏิบัติ ปัญญา มันพยายามหาเหตุหาผล มารองรับความเห็นผิด ความสำคัญผิด พอความสำคัญผิด วางหลักการไว้ แล้วมันก็แตก แขนงกันไป ว่าสิ่งนั้นถูกต้อง สิ่งนั้นดั่งาม

ดั่งามไม่ได้ เพราะสิ่งนี้มันเป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก อารมณ์ของคน อารมณ์ ความรู้สึกของคนเห็นใหม่ แต่ตื่นัวตื่นควายไปเป็นอีกอย่างหนึ่ง ตื่นคนนะเห็นใหม่ เวลาเขาปลุกมีอบ เวลาตื่นแล้วเขาควบคุมมีอบกันไม่ได้ ความเห็นของมันก็ออกไปนอก ลู่นอกทาง เพราะอะไร เพราะหาเหตุหาผลมารองรับความเห็นผิด ความสำคัญผิดของตัวเอง แล้วมันก็เป็นเรื่องของเวรของกรรม เป็นเรื่องของสังคมของโลก

แต่ถ้ามันเป็นเรื่องของเราละ ! เวลาเป็นเรื่องของเราเห็นใหม่ สิ่งต่างๆ มันเป็น ความจริง ไม่เป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงมันต้องย้อนกลับมาที่เรา เพราะมันเป็น อำนาจวาสนาของเราละ เรามีครูมีอาจารย์ใช้ใหม่ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไป นี่เรา เปรียบเทียบกันได้ที่นั่นแหละ

ครูบาอาจารย์ของเราทำไมถึงเป็นครูบาอาจารย์เรา แล้วพระมาฆอนิสสัย ทำไม ต้องฆอนิสสัย เรามีคุณงามความดีขนาดไหน พระฆอนิสสัย พระ ๕ พรรษาขึ้น ถ้าต่ำกว่า ๕ พรรษาต้องฆอนิสสัย ถ้าไม่ฆอนิสสัยพ้นจากราตรีที่ ๗ ไปเป็นอาบัติปาจิตตีย์ ฆอนิสสัยเพราะอะไร เพราะมันยังเลี้ยงตัวเองไม่ได้เหมือนทางโลกเลย

โลก..ถ้าเขายังไม่บรรลุนิติภาวะนี้ เขาไม่มีสิทธิทำนิติกรรมทางกฎหมาย ต้อง บรรลุนิติภาวะถึงจะมีสิทธิทำนิติกรรมทางกฎหมาย นี่ก็เหมือนกัน คำว่า “ฆอนิสสัย” เรา ฆอนิสสัย เพราะอะไร เพราะว่าสิ่งนี้ สิ่งที่ว่า เรามีความผิดพลาดสิ่งใด เราทำสิ่งใด ประสพการณ์ของจิตเราไม่มี ครูบาอาจารย์เราจะให้ฆอนิสสัยได้ต้องมีปัญญา ต้องมีความ รอบรู้

ถ้ามีความรอบรู้นี้ คอยชี้ทาง คอยประคอง คอยบอกกัน แล้วจิตใจมันยอมรับใหม่ ละ ถ้ามันยอมรับสิ่งนี้ เห็นใหม่ ยอมรับสิ่งนี้ คือยอมรับธรรมขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะสิ่งที่ทำนี้ทำตามธรรมและวินัย วินัยบังคับไว้แบบนี้ บังคับว่า ถ้ายังไม่พ้นนิสสัยต้องขอนิสสัยไปก่อน แล้วถ้าพ้นนิสสัยแล้วเห็นใหม่

คุณ..เราพ้นนิสสัยแล้ว เราอยู่กับครูบาอาจารย์ที่ท่านทำให้เราอบอุ่นหัวใจเห็นใหม่ จะพ้นนิสสัยก็จะขอนิสสัย ทำไมก็จะขอนะ ขอด้วยความลงใจ ขอด้วยความเคารพนบนอบ แม้แต่ที่ท่านล่วงไปแล้วเรายังคิดถึงท่าน ยังระลึกถึงท่านได้ สิ่งนี้มันเป็นความแสดงออกของหัวใจ ที่มันเปิดกว้าง

ถ้ามันเปิดกว้างขึ้นมา เราฟังธรรมเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านจะชี้แนะของเราเนะ เราปฏิบัติไป คนที่ปฏิบัติเนะ เรากำหนด พุทโธก็ได้ อานาปานสติก็ได้ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง ทำสิ่งใดก็ได้ ถ้าจิตมันมีการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นไปเห็นใหม่ มันต้องพัฒนาของมันเพื่อเข้ามาสู่ความถูกต้อง

ถ้าเข้ามาสู่ความถูกต้องนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอนไว้แล้วอริยสัจทุกขั สมุทัย นิโรธ มรรค แล้วศีล สมาธิ ปัญญา มรรคญาณ มันเป็นงานเพียรชอบ งานระลึกชอบ สติชอบ ปัญญาชอบ ความชอบธรรม เพราะเหตุใด ชอบธรรมเพราะมันเป็นความจริง

ทองจริงนี้มันทนต่อการพิสูจน์นะ มันยิ่งโดนไฟเผาเผาเท่าไรทองคำมันยิ่งสูงปลั่งขึ้นมา ถ้ามันเป็นศีล ศีลจริงๆ สติจริงๆ สมาธิจริงๆ มันพิสูจน์ได้ มันไม่ต้องหาเหตุผลอะไรมารองรับมันหรอก ว่าสติจะเป็นอย่างนั้น ความรู้สึกจะเป็นอย่างนั้น ไม่ต้องหาเหตุผลสิ่งใดมารองรับมันอีกเลย เพราะถ้ามันมีความจริงแล้ว ความจริงมันรองรับด้วยตัวมันเอง มันจะมีคุณค่าในตัวมันเอง มันจะเป็นความจริงของมันขึ้นมาเอง

แต่ถ้ามันไม่เป็นความจริง เราจะเอาเหตุผลอะไรมารองรับขนาดไหนมันก็เป็นความจอมปลอมทั้งนั้นละ เพราะมันจอมปลอม เราพยายามหาเหตุผลมารองรับเขาซะเอง เราไปหาเหตุผลมารองรับ เพื่อให้มันเป็นความจริงขึ้นมา เพื่อให้เรายอมรับสิ่งที่เราเห็นผิด เราสำคัญผิดไปอีก

แล้วพอเห็นสิ่งที่สำคัญผิด ทำไมต้องหาเหตุผลมารองรับ สิ่งที่เป็นความจริงมันมีเหตุผลอะไรมารองรับของมัน เพียงแต่ว่าครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่

มันท่านเทศนาว่าการขึ้นมา เพราะเป็นประสบการณ์ความจริงของท่านใช่ไหม สิ่งที่เป็นประสบการณ์ความเป็นจริงนี้ ท่านอธิบายให้เราฟัง

ท่านอธิบายให้เราฟังแล้วเราปฏิบัติ มันจะไปสู่อันเดียวกัน ถ้าไปสู่อันเดียวกัน เห็นไหม เวลาถึงที่สุดแห่งทุกข์เหมือนกันหมดแล้วนี้ เห็นไหม หลวงปู่มันท่านบอก “นั่นๆ เป็นความจริงๆ” แล้วมันเป็นความจริงแล้ว คุณ..ครูบาอาจารย์เรา เรายังเคารพบูชา เราเคารพบูชาตามความเป็นจริงนะ นี่พูดถึงคำสั่งสอน

เอาความจริงละ ความจริงถ้าจิตมันเป็นไปนะ เราต้องตั้งสติ เพราะในปัจจุบันนี้ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ สิ่งที่เกิดมาเป็นมนุษย์เรามีคุณค่าอยู่แล้ว เรามีคุณค่ามากๆ เลย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาครูบาอาจารย์ของเราเห็นไหม เวลาวิปัสสนา เวลาใช้สติปัญญาแก้ไขหัวใจของเรา แก้ไขหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ของครูบาอาจารย์ของเรานั้น ถึงที่สุดแห่งทุกข์ เห็นไหม เทวดา อินทร์ พรหมนะยังต้องมาฟังธรรมนะ มนุษย์มีคุณค่าอย่างไร

เวลามนุษย์ปฏิบัติขึ้นมาทำไม ครูบาอาจารย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปโปรดพระมารดาบนคูดิไลย ไปเทศน์บนสวรรค์ยังได้เลย มันไปได้นะ มันไปได้ด้วยความจริงอันนั้น

แต่ในปัจจุบันนี้ ความเป็นมนุษย์ของเรานี้ มันมีคุณค่า มีคุณค่าเราอย่าปล่อยให้กาลเวลามันเสียไป อย่าปล่อยให้ชีวิตนี้ร่วงไปโดยเราไม่มีสิ่งใดติดไม้ติดมือไปเลย หลวงตาท่านเปรียบนะ เปรียบเหมือนเราเกิดมาชาติหนึ่ง เหมือนเราเข้าไปในห้างสรรพสินค้า ดูห้างสรรพสินค้าสิ สินค้าเขามากมายขนาดไหน

แล้วเราออกจากห้างสรรพสินค้านั้นนะ เรามีอะไรติดมือเรามาบ้าง ชาติหนึ่งเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วเราตายไปนี่ ออกจากห้างสรรพสินค้านี้ไป ออกจากความเป็นมนุษย์นี้ไป เราจะมีอะไรติดมือเราไปบ้าง

ถ้ามันเดือนเรา เดือนสติเราเห็นไหม ปัจจุบันนี้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ อยู่ในห้างสรรพสินค้า แล้วเราจะหยิบจับสิ่งใด เป็นสมบัติของเรา หยิบจับสิ่งใด ที่มันพอเป็นคุณสมบัติของเรา แล้วเราออกจากห้างสรรพสินค้านี้มา เราจะมีสมบัติของเราไป เกิดเป็น

มนุษย์ชาติหนึ่ง เราจะมีสิ่งใดคิดหัวใจเราไป สิ่งที่เราศึกษามานี้ ศึกษาธรรมมานี้ เข้าใจๆ นี่เห็นใหม่

คูสิ..ปรัชญานี้เป็นปรัชญา เป็นวิชาการต่างๆ ศึกษามาแล้ว เวลาปฏิบัติต้องวางไว้ก่อน ถ้าไม่วางไว้ละ มันสร้างภาพ มันสร้างภาพนี้ไปนิพพาน นิพพานมีคุณสมบัติเป็นอย่างไร นิพพานมีคุณค่าอย่างไร มันครบบริบูรณ์ของความเป็นนิพพาน หัวใจมันสร้างได้หมดเลย แล้วมันเป็นนิพพานจริงหรือเปล่า มันเป็นความจริงหรือเปล่านั้น

นี่ใจออกจากห้างสรรพสินค้ามา ออกมานี้ ออกมาเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเขาจับนะ ว่า ไปชโมยสินค้ามา โดยที่มันไม่เป็นความจริง ถ้าเราเข้าไปห้างสรรพสินค้าเราต้องการสิ่งใด เราจ่ายเงินด้วยเรียบร้อย แล้วเราออกมานี้มีใบเสร็จพร้อม ถูกต้องตามกฎหมายหมดเลย ไม่มีใครมารื้อค้นสิ่งใดให้เราได้ แต่ถ้าเราออกมาจากห้างสรรพสินค้าโดยฉกฉักมาเห็นใหม่ เขาตามมาจับนะ

นี่ก็เหมือนกัน เราสร้างภาพ ความเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา มันไม่เป็นความจริงแล้วไม่เป็นความจริงยังหาเหตุผลมารองรับตัวเองอีกนะ ความสำคัญผิด แล้วยังพยายามหาเหตุผลมารองรับความเห็นผิดของเรา ถ้าเป็นความเห็นถูกเราเผชิญหน้ากับสิ่งใดๆ ก็ได้ ตั้งสติๆ มันจะเป็นอย่างไรให้มันเป็นไป จะกำหนดสิ่งใดก็ได้ กรรมฐาน ๔๐ ห้องนี้ให้จิตมันสงบ ให้สงบจากโลก

พอจิตมันเริ่มสงบจากโลกเห็นใหม่ มันจะมีโอกาสทางธรรมละ โอกาสทางธรรมนะๆ เราคิดซึ้งในจิตเราเอง คนที่ทำร้ายเรา คนที่ให้โทษกับเรา คือกิเลสตัดหาความทะยานอยากของเรา สิ่งที่อยู่ในหัวใจของคนอื่นเขา เขาก็ให้โทษกับตัวของคนอื่นคนๆ นั้นไป

ความคิดเขาทำชั่ว เขาทำความเลวทราม เขาไปทำความเบียดเบียนเรา นั่นก็เป็นกรรมของเขา แต่ถ้าในทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ คนที่เขาโกรธเรา เขาทำร้ายเรา ถ้าเราโกรธตอบ ก็คือเราโง่กว่า เราโง่กว่าเพราะอะไร เพราะเราตอบสนองเห็นใหม่ ตอบสนองเขา แล้วไปตามเขา นี่ก็เหมือนกัน สิ่งใดที่เขาทำมันเรื่องของเขา

ถ้าเรื่องของเรา เราต้องดูแลใจของเรา ถ้าดูแลจิตใจของเราเห็นใหม่ เราตั้งสติของเรา สัมมาอาชีวะเราก็ทำแล้ว ยิ่งพระนะ เราบิณฑบาตนะ เลี้ยงชีพด้วยปลีแข่ง สิ่งต่างๆ นี้ เราศึกษาได้ เราดำรงชีวิตได้สะดวกสบายเลย เพราะผู้ที่เขาจะส่งเสริมยังมีอยู่มากมาย

ฉะนั้น พอได้ปัจจัยเครื่องอาศัยเราไม่ต้องไปทุกข์ร้อนกับเขาเลย เรามีโอกาสได้ภาวนาของเราเต็มที่ ถ้าเรามีโอกาสได้ภาวนาของเราเต็มที่ เราตั้งสติ ตั้งสติตลอดเวลา ผู้ปฏิบัติใหม่ตั้งสติตลอดเวลาพร้อมกับคำบริกรรม ให้จิตมันอยู่กับเรา อย่าปล่อย ปล่อยไม่ได้

ถ้าจิตปล่อยไปแล้วนี้ คุณ.. วัวปล่อยมันเข้าป่าเข้ารกเข้าพงไปเลย แต่ถ้าวัวของเราเราผูกเชือกไว้ เราผูกหลักไว้ ถึงมันจะคั่นร่น มันก็คั่นร่นอยู่ที่เชือกนั้น ถ้าเรามีสติปัญญา นี้เรากำหนด พุทโธฯ ของเราเห็นใหม่ เราไม่ให้จิตมันไปตามอำนาจของมัน

ถ้าเรากำหนดนะ ถ้าปากใหม่ ถ้าปาก..สิ่งที่มันเคยสุขสบาย นี่มันคิดอย่างไรก็ได้ มันนอน ความคิดของเรานี้มันเกิดดับๆ ในหัวใจที่มันหมุ่นอยู่นี้ มันทำโดยอิสรภาพของมัน ใจใหม่ พอมีสติบังคับ คุณ..ครูบาอาจารย์บอกว่า สติเห็นใหม่ ถ้ามีสติเหมือนกับ สติสามารถกั้นคลื่นของทะเลได้ กั้นทุกอย่างได้

ถ้าเรามีสตินี้ความคิดต่างๆ ที่มันรุ่มเร้า มันมีอยู่ในหัวใจเรา มีสติอย่างน้อยมีสติ มันยับยั้ง มันยับยั้งแล้ว มันไม่ไปกับมัน แต่ที่มันขาดสติ คุณ เวลาเราน้อยเนื้อต่ำใจ เราปฏิบัติมาแล้ว เรามีสิ่งใดมาหลอกลวง มันกระโจนไป ความคิดมันพุ่งออกไป มันกระโจนออกไป มันขาดสติไปหมดเลย แล้วก็เชื่อมั่นเห็นใหม่ นี่เห็นผิด !

เห็นผิดแต่ก็ยังไม่หาเหตุผลมารองรับความเห็นผิด เรายังไม่รู้สิ่งใดเป็นถูกหรือผิด แต่เมื่อเห็นผิดไปแล้วใจใหม่ ถ้าเราตั้งสติเราใคร่ครวญของเรา เราตั้งสติแล้วใคร่ครวญของเราเพราะเราเห็นผิดแต่เราไม่รู้อะไรผิดหรือถูก ถ้าเราตั้งใจของเรา เราตั้งสติของเราเรากำหนดพุทโธของเรา เราให้มันมีหลักยึดของมัน ถ้ามันมีความสงบร่มเย็นเข้ามาเห็นใหม่ มันเห็นได้ เห็นได้ว่า

๑. ถ้ามันเป็นไปตามกำลังของกิเลส มันจะหลุดลากออกไป แล้วถ้าเกิดมีปัญญามันก็เป็นปัญญาจินตนาการ ปัญญาที่มันใคร่ครวญมา แต่ถ้ามันมีสติปัญญาเห็นใหม่ เวลาจิต

มันเริ่มสงบขึ้นมา ถ้ามันเกิดปัญญาขึ้นมา มันจะเกิดทะลุทะลวง มันจะเกิดความปลอดภัย วางเข้ามาทะลุ ทะลวงเข้ามา ความยึดมั่นของใจ

ถ้าใจมีความยึดมั่นของมัน มันเกิดปัญญาเข้ามาเห็นใหม่ มันลึกซึ้งๆ มันสะท้อน หัวใจนะ มันลึกซึ้งของมันมาก เห็นใหม่ มันจะเริ่มเห็นความแตกต่าง เห็นความแตกต่าง เลย ถ้าจิตมันเริ่มสงบเข้ามา มันจะเห็นคุณค่า ถ้าคนเห็นคุณค่าใช่ไหม เราเดินเข้าสู่ปาก ทาง ทางที่ถูกต้อง เห็นใหม่ เราจะขยันหมั่นเพียรของเรา

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ โดย สัมมาอาชีวะ โดยความถูกต้องจึงงามเห็นใหม่ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี สิ่งที่เราเตือนเราได้ เรา จะทำอย่างนี้ไม่ได้หรือ เวลาเราเกิดตายในวัฏฏะนะ เราเกิดมาไม่มีต้นไม่มีปลาย การเกิด การตายก็เป็นอย่างนี้มาตลอด สิ่งที่เราได้เสพสัมผัสทางโลกนี้ เราก็เคยเสพสัมผัสมาแล้ว ก็ภพก็ชาติ มันก็เป็นของเดิมๆ นี้แหละ แต่! มันก็อยากของมันอยู่ตลอดไป มันก็อยาก ของมัน มันก็ปิดหูปิดตาเรา ปิดหูปิดตาเราให้เราเชื่อมั่นตลอดไป

ฉะนั้น ถ้าเราเห็นว่าสิ่งนี้ สิ่งที่ผลของวัฏฏะ กับความหมั่นเพียรของเรา มันมี คุณค่าสมพอกันใหม่ ถ้ามันมีคุณค่า คุณค่าๆ ของความอดทนของเรา คุณค่าของขันติ บารมี คุณค่าของการที่พ้นจากทุกข์ เวลาทุกข์มันบีบคั้นนะ เราอยู่ทางโลกกันนะ เวลา มีปัญหาขึ้นมา เวลาทุกข์มันบีบคั้นเห็นใหม่ ละล้าละล้งๆ เลย จะไปทางไหนไปไม่ถูกเลย แต่ยังดี ดีที่เราเกิดมาพบพุทธศาสนา

พุทธศาสนาสอนให้รู้จักการเสียสละ การปล่อยวาง นี่มันยังพออ่อนลมหายใจได้ บ้าง แต่นี่พูดถึงทุกข์ของฆราวาส ทุกข์ของภคฤหัสถ์เขานะ แล้วทุกข์ของพระละ ทุกข์ของ พระเวลาปฏิบัติมันไม่ได้ตั้งใจ ไม่ได้ตั้งใจเพราะอะไร เพราะเราคาด เราหมายว่าจะให้ ได้ตั้งใจอย่างนั้นไง แต่ถ้าเราทำของเรา เราทำของเราด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย เวลาของเราบริหารได้ เราบริหารเวลาได้นะ

เพราะพระนี่ ข้อวัตรเราก็รู้ข้อวัตรอยู่แล้ว ข้อวัตรคืองานส่วนรวม แต่ตัวของเรา ละ ตัวของเรา เวลาของเราละ อย่างเช่นถ้าเราถือเนสัชชิกนี้ ๑๒ ชั่วโมงสบายๆ เลย ถ้า ๑๒ ชั่วโมงสบายๆ เราจริงหรือเปล่าละ ถ้าเราจริงของเราขึ้นมา ๑๒ ชั่วโมงนี้ เหมือน นักวิทยาศาสตร์ที่เขาวิจัยอยู่ห้องแล็บของเขา

นี่ ๑๒ ชั่วโมงนี้ เราจะวิจัยหัวใจของเรา หัวใจของเรานี้มันจะผิดพลาดอย่างไร มันจะเป็นไปอย่างไร ในปัจจุบันนี้ความที่เจริญเห็นใหม่ หลวงตาเทศน์ทั้งวันทั้งคืน มันเทียบเคียงได้ เวลาเทศน์พระนี่ มันเทียบเคียงได้ คำว่า “ฟังเทศน์ๆ” ฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ หลวงปู่มัน เห็นใหม่ หลวงตาบอกว่า หลวงปู่มันเวลาท่านเทศน์ “เทศน์ถึงที่สุดแห่งทุกข์ หมดทุกๆ กัณฑ์เลย แต่มันถึงใจหรือไม่ถึงใจนั้นมันอีกเรื่องหนึ่ง”

ฉะนั้นเวลาฟังเทศน์นี้ ถ้าครูบาอาจารย์ท่านเทศน์รอบหนึ่ง กัณฑ์หนึ่ง เราก็ถือตั้งแต่ต้นจนจบ ตั้งแต่ต้นจนจบมันก็ถึงที่สุดแห่งทุกข์ เพียงแต่เราฟังไม่เข้าใจ เราฟังไม่เข้าใจ เห็นใหม่ ถ้าฟังเข้าใจ จิตของเราอยู่ในระดับไหน นี่เริ่มต้นจากทำสมาธิ ทำสมาธิขึ้นมาก่อน ให้มันมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมาก่อน

ปุถุชน กัลยาณปุถุชน ทำสมาธิแล้วเป็นกัลยาณปุถุชน เพราะมีกัลยาณปุถุชน เห็นใหม่ มันถึง..ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ตามความเป็นจริงเห็นใหม่ มันจะเข้าสู่โศดาปัตติมรรค กัลยาณปุถุชนมันจะยกขึ้นสู่โศดาปัตติมรรค ถ้าเราใคร่ครวญตามความเป็นจริง มันจะถึงที่สุดมันจะเป็นโศดาปัตติผล

แล้วสภิกาคามิมรรค สภิกาคามีผล อนาคามิมรรค อนาคามีผล อรหัตมรรค อรหัตผล มันอยู่ที่เหตุและผล ถ้าเหตุและผลของมัน ถ้าจิตของเรา มันยังเข้าควบคุมไม่ได้ มันยังควบคุมไม่ได้มันเป็นโลกซัดๆ เป็นโลกซัดๆ เลย ตรีกในธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมาเป็นจินตมยปัญญา มันไม่เป็นภาวนามยปัญญา ขึ้นมาได้

มันจะไม่เป็นภาวนามยปัญญา เพราะอะไร เพราะมันมีตัวเรา มันมีความคิดของโลกบวกรเข้าไป ทีนี้ถ้ามันมีความคิดของโลกบวกรเข้าไปเห็นใหม่ เราจะต้องพยายามกรองตัวเราเอง กรองให้ความคิด ให้ปัญญาของเราเกิดขึ้นมา โดยความสะอาดบริสุทธิ์ โดยความไม่ใช่ค้นหาความทะยานอยากบวกรเข้าไป

ฉะนั้นสิ่งที่จะกรองได้ก็ต้องสมณะ สิ่งที่จะกรองได้คือสัมมาสมาธิ คำว่า “สัมมาสมาธิ” นี้ เราพยายามกรองใจของเราให้มันสะอาดบริสุทธิ์ สะอาดบริสุทธิ์เห็นใหม่ “สะอาดบริสุทธิ์คือสัมมาสมาธิ” สิ่งที่มีมันเป็นสมาธิได้ เพราะกิเลสมันสงบตัวลง ให้

จิตออกมาเป็นอิสรภาพได้ ถ้าสิ่งที่มันไม่เป็นสัมมาสมาธิ เพราะมันคิดบวกด้วยกิเลส คิดบวกด้วยค้นหาความทะยานอยากของเรานี้ มันถึงเป็นสมาธิขึ้นมาไม่ได้

ตัวสัมมาสมาธินี้เป็นตัวกรอง เป็นตัวสัจจะเลย สัจจะว่า ให้จิตนี้ไม่มีค้นหาความทะยานอยากนี้บวกกับความคิดเรา แต่เพราะสติ สมาธิมันอ่อน สมาธิมันเป็นไปไม่ได้ เวลาที่สมาธิเป็นไปได้นี้ เวลาจินตมยปัญญา จินตนาการได้ คาดหมายได้เห็นใหม่ มันเลยไหลออกไป แลลบออกไป ออกไปว่าเป็นความว่างเป็นต่างๆ ความว่างมันยังไม่เกิดความว่างตามความเป็นจริง

ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิ ความว่างมันว่างที่ไหน ใครรับรู้ความว่าง นี้เจ้าของสมาธิมีเจ้าของความรู้สึกนี้ มี แล้วถ้าเกิดปัญญาขึ้นมา มันจะล้าง มันชำระล้างอะไร ปัญญาที่มันเป็นมรรคญาณ ปัญญาที่เป็นความเพียรชอบ งานชอบ ปัญญาที่มันเป็นมรรคสามัคคี มรรครวม ปัญญา มันเกิดขึ้นมา ปัญญาชอบ งานชอบ งานชอบงานในอะไร

งานของโลกเขา งานสัมมาอาชีพะ งานประโยชน์ของเขานี่งานชอบ แล้วงานของเราเนี่ยะ งานผู้ปฏิบัติ งานชอบ งานอย่างไร งานชอบงานไม่ชอบ มันมีจิตสัมมาทั้งนั้นแหละ งานมันผิดพลาดไป งานเขาต้องย้อนกลับมา ทวนกระแสเข้ามาสู่ใจ ทวนกระแสเข้ามาสู่กิเลส

แต่ว่างานที่ส่งออกล่ะ จิตมันส่งออก นี่งานไม่ชอบ ถ้างานไม่ชอบมันก็เป็นความจริงขึ้นมาไม่ได้ มันเป็นความจริงขึ้นมาไม่ได้มันก็กิเลสค้นหาความทะยานอยากเห็นใหม่ มันก็เข้ามาในหัวใจของเรา

สิ่งนี้ถ้าเราปฏิบัติบ่อยครั้งเข้าเห็นใหม่ ความผิดพลาดในการกระทำมีทุกๆ คน แต่เพราะความขยันหมั่นเพียร แต่เพราะความมีสติปัญญา ด้วยความแยกแยะ ด้วยการไตร่ตรอง แล้วมันมีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว ครูบาอาจารย์ชี้แนะตลอดเวลา

ถ้าเราปฏิบัติเห็นใหม่ ขอนิสสัยๆ กัน ครูบาอาจารย์ท่านจะชี้แนะสิ่งนี้ได้ ถ้าชี้แนะสิ่งนี้ได้เห็นใหม่ มันจะเป็นประโยชน์กับเราใหม่ อุดตา หิ อุดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เวลาครูบาอาจารย์นะท่านพูดออกมาเนี่ย แต่ความเห็นของเรา ความรู้ของเรา เราเห็นจริงใหม่ จริง เราเห็นจริงๆ แต่เป็นความจริงหรือยัง มันเข้าไปสู่.. มันได้พิสูจน์ตรวจสอบแล้วหรือยัง เราก็ยังไม่ได้พิสูจน์ตรวจสอบเห็นใหม่ เพราะมันเป็นความมหัศจรรย์นะ ธรรมกับโลกนี้ เวลาโลกมันเป็นความทุกข์ร้อนรน มันเป็นการเผาไหม้ แต่พอจิตมันเริ่มปล่อยวางขึ้นมาเนี่ย เรบอกนี่นิพพานๆ ทุกคนคาดหมายอย่างนั้นหมด

แต่ถ้าไม่เป็นความจริงนะไม่ใช่อะไรเลย แค่ขบวนการของจิต จิตมันได้ปรับขบวนการของมันให้เข้าสู่ความสงบเท่านั้นเอง ขบวนการของมัน คุณติ ระบบความคิดนี้ ถ้าเราจัดระบบความคิดให้มันเรียบร้อย ความคิดเราเป็นระบบขึ้นมา เราจะคิดได้สะดวกสบายขึ้น แต่ความคิดของเราเนี่ย เวลาความคิดเกิดขึ้น ระบบความคิดของเราขัดแย้งกันไปหมดเลย เรางงนะ ความคิดเราเอง เรากำลังกับความคิดเราเองนะ เอ..ความคิดมันเกิดขึ้นได้อย่างไร

ความคิดมันเกิดขึ้นได้อย่างไร ความคิดอย่างนี้มันเกิดขึ้นมามันขัดแย้งกับความคิดเดิมอย่างไร ขัดแย้งกันไปหมดนะ เพราะระบบความคิดเรายังจัดระบบความคิดเราไม่ได้ แค่เราพิจารณาศึกษาธรรมะ เราแค่มาจัดระบบความคิดเราเท่านั้นนะ พอจะรวมความคิด อย่างนี้นี่นิพพานๆ เขาว่ากันนะ นี่ไงสำคัญผิด เพราะความสำคัญผิด ความเห็นผิด แล้วพยายามหาเหตุผลมารองรับความเห็นผิดอันนั้น มันก็เลยเตลิดเปิดเปิงกันไป

แต่ถ้าเป็นความถูกต้อง ความปรารถนาอย่างนั้นถูก ใช้..ในการประพฤติปฏิบัตินี้ ผู้ที่จะเข้าสู่สัจจะความจริง มันหาได้น้อยนัก คำว่า “หาได้น้อยนัก” เพราะอะไร เพราะความจริงในหัวใจ แต่หาได้น้อยนัก เราก็เป็นคนหนึ่ง อยู่ในจำนวนนั้นก็ได้อีก เราก็เป็นคนหนึ่งในจำนวนน้อยๆ เพราะอะไร เพราะเราก็มีความรู้สึก เราก็มีหัวใจเหมือนกัน เราก็แก้ไขของเราได้เหมือนกัน

สิ่งนี้จะแก้ไขของเราเห็นใหม่ เราถึงตั้งสติ แล้วกำหนดของเรา ให้มันเป็นข้อเท็จจริง ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงเห็นใหม่ นี่! มันรู้ของมันขึ้นมาเนาะ ถ้ารู้ขึ้นมาเนาะ เราจะหูตาสว่าง เราจะไม่ใช่เชื่อสิ่งใดโคมลอยอีกแล้ว เราจะหูตาสว่าง มันจะต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้ามีเหตุมีผล เหตุผลอันนี้เห็นใหม่ เหตุผลคือธรรม

ถ้าเราปฏิบัติขึ้นมาเป็นจริง สงบก็สงบขึ้นมาจริงๆ ถ้าสงบแล้ว เห็นใหม่ ถ้าจิตมัน เกิดเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม โดยข้อเท็จจริงนะ มันสะท้อนหัวใจ แล้วเราจะแก้ไขอย่างนั้น พอแก้ไขอย่างนั้น นี่พอจิต พอมันใช้พลังงานแล้วนี่ มันเสื่อมค่าออกมา

ความเสื่อมค่าของสัมมาสมาธินี้ มันออกมาเป็นปกติ ปกติของปุถุชนนี่ไง ปกติ โดยธรรมชาติของมนุษย์ เรามีความคิดอยู่แล้วใช่ไหม แล้วความคิดมันอยู่บนชีวิตของเรา ใช่ไหม มันไม่ได้หล่นหายไปไหนหรอก ความคิดเรามันไม่ได้หายไปไหนหรอก มัน เกิดที่ใจนะ มันไม่ได้หายไปไหนหรอก

แต่เวลาจิตเป็นสมาธินะ แล้วเกิดโลกุตตรธรรมไป ปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธินี้ มันสะอาดบริสุทธิ์ มันทำให้เราช้าแรกความขี้ใจของเรา แต่เพราะพอเราใช้ปัญญาของเราบ่อยครั้งเข้า สมาธิมันเสื่อม ความเสื่อมนะเสื่อมค่า ฐานใจ สมถกรรมฐาน ฐานนี้มัน ออกมาสู่ปุถุชน สู่โลก ฉะนั้นความเห็นนี้มันถึงแตกต่างแล้ว ความเห็นนี้มันถึงเสื่อม ออกมา

ฉะนั้น เวลาจิตเราสงบขึ้นมา แล้วเราใช้ปัญญาเราที่นี่ เราจะเห็นเลยว่า ปัญญา มัน คล่องตัวมาก แล้วมันจะรู้สิ่งใดที่ลึกซึ้งรสของมันนะ รสของโลกุตตรปัญญา มันช้าแรก มันช้าระความเห็นผิดของเรา มันแตกต่างมาก ความรู้สึกในรสของธรรม ในรสของ สมาธิธรรมอย่างหนึ่ง เวลาเกิดปัญญาขึ้นมาที่นี่ เกิดสัมมาสมาธิแล้วเกิดปัญญาขึ้นมาด้วยนี้ มันถอดมันถอน นี่รสชาติมันต่างกันมากเลย ความรู้สึกนี้มันจะฝังใจ แล้วอยากได้ ความอยากได้เวลาเราอยากได้แล้วปฏิบัติขึ้นมาที่นี่

เพราะความอยากมันเป็นตัณหาซ้อนตัณหา ฉะนั้นเวลาปฏิบัติที่นี่เราควบคุมตรงนี้ ยาก ฉะนั้น โดยจิตได้สำนึกของคนมันมีตัณหาอยู่แล้ว มันมีความอยากโดยธรรมชาติอยู่แล้ว อันนี้เราจะปฏิเสธไม่ได้ มันมีโดยธรรมชาติของมัน นี่เราก็กำหนดพุทโธๆ อันนี้ มันสงบตัวได้ พอสงบตัวได้มันก็เป็นสัมมาสมาธิ แต่ถ้าเรามีตัณหาซ้อนขึ้นมา

ซ้อนคือว่า ผลที่เคยได้ สิ่งที่เคยสัมผัส คือวิบากอันนั้น เราต้องการอันนั้นเห็น ใหม่ อันนั้นมันตัณหาซ้อนตัณหา พอตัณหาซ้อนตัณหาที่นี่ เราทำสิ่งใดก็ไม่ได้ ทำขนาด ไหน พอมันทำเห็นความทุกข์ แล้วมันไม่ประสบความสำเร็จ เกิดเห็นโทษของมัน วาง... เอ้อ...ทำตามความข้อเท็จจริง จะเป็นอย่างไรก็เป็น เห็นใหม่

เรตั่งสติของเรา หน้าทีของเรา บริกรรมของเราไป มันก็เป็นอีก เป็นเพราะเหตุใด เป็นเพราะมันเป็นข้อเท็จจริงของมัน เหตุและผลไง คูสิ เวลาพระอาทิตย์ขึ้นพระอาทิตย์ ตกเห็นใหม่ มันเป็นข้อเท็จจริงของเขา เราห้ามสิ่งใดไม่ได้เลย แต่เวลาเราทำงานนะ เรา ยังไม่ต้องการให้เวลามันไป เราอยากให้มันช้า นี้ตัณหาความทะยานอยาก คือขวาง คือไป ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสติ เรากำหนดพุทโธโดยสังจธรรม พุทโธโดยให้มันเป็น ข้อเท็จจริง ในเมื่อมันเป็นข้อเท็จจริง มันต้องเป็นสมาธิอยู่แล้ว ถ้าเหตุมันสมควรมันเป็น สมาธิอยู่แล้ว แต่นี้เพราะเรามีเหตุมีผล มีความต้องการอีก ก็มีตัณหาความทะยานอยาก บวกเข้าไปไง มันก็ผิดพลาดไปทีหนึ่ง ถ้าเรากลับมาสู่ความเป็นจริง เดียวมันก็มาเป็น สัมมาสมาธิอีกหนหนึ่ง

ถ้าสัมมาสมาธิหนหนึ่งเห็นใหม่ เราฝึกจนชำนาญ ชำนาญในวสีนะ ชำนาญจนทำ ได้มันคง พอสิ่งนี้มันมันคงขึ้นมา จะทำสิ่งใดสะดวกละ แต่นี้เพราะเราใจร้อน แต่นี้เพราะ เราคว่นได้ เราต้องการให้มันเป็นไปตามความพอใจของเรา แล้วมันก็กลายเป็น วิทยานิพนธ์เลย สร้างภาพการกระทำว่า ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ แล้วก็จบกระบวนการของการ ปฏิบัติเลย เพราะอะไร เพราะเราสร้างภาพได้ เราทำของเราได้

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่แล้ว ยิ่งครูบาอาจารย์ของเรา ปฏิบัติขึ้นมาเนื้ บอกถึงขณะจิต บอกถึงสิ่งต่างๆ เวลาสั่งสอนขึ้นมาเห็นใหม่ สั่งสอนบอก ให้เป็นแนวทางเดิน ไม่ใช่สั่งสอนว่าเราไปยึดหรือไปพึ่งมาแล้วนั้นเป็นสมบัติของเรา

เป็นสมบัติของเรา มันก็ออกจากห้างสรรพสินค้าโดยที่ไม่ได้จ่ายตังค์ออกมา นั้นนะ เขาตาม มันเป็นความทุจริต มันไม่เป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงนะ เงินทองเราก็ หามาได้ด้วยความยากลำบาก สมาธิ สติสมาธิเราจะหามาแต่ละทีมันก็เป็นความ ยากลำบาก ถ้ามันสติมีสมาธิขึ้นมา นี้เงินทอง มันก็เข้าไปห้างสรรพสินค้า มันก็จับจ่ายใช้ สอยของมันด้วยปัญญาของมัน ด้วยการแลกเปลี่ยนออกมา มันก็เป็นวิปัสสนา มันก็ ได้ผลออกมา

พอผลออกมา ออกจากห้างสรรพสินค้ามา มันมีใบเสร็จมาพร้อม มันมีทุกอย่างมา พร้อมนี้ ไม่มีความผิดสิ่งใด มันสะอาดบริสุทธิ์มาตลอด เห็นใหม่ เพราะการที่ว่า เราจะ

หาเงินทองขึ้นมา นี่มันเป็นภาระหน้าที่ของเรา แล้วเรามีเงินมีทอง เราจะจับจ่ายใช้สอยด้วยความถูกต้องดังงามอย่างนั้นทั้งหมดละ

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เหมือนกัน เวลาเกิด คือล สมภาธิ ปัญญา ไม่หนีไปไหนเลย ไม่เคยคลาดเคลื่อนกับมรรคญาณเลย ถ้ามันเป็นความจริงนะ แล้วเป็นความจริงเห็นใหม่ เราได้ใหม่นี้มันเป็นข้อเท็จจริงของเรา แล้วข้อเท็จจริงเรามันจะย้อนกลับมาเป็น ข้อเท็จจริงที่มันรู้มันเห็นของมันเห็นใหม่

ถ้าจิตมันสงบนะ ย้อนไปๆ ย้อนไปพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณาโดยสัมมาสมาธิ แต่ในปัจจุบันนี้ เราก็พิจารณากาย เห็นใหม่ เวลาพุทโธๆๆ พุทโธขึ้นมา มันมีความไม่สะดวก มันขัดข้อง เพราะว่ามันเคยชิน เพราะกิเลสมันตื่นแล้ว กิเลสมันรู้ตัวแล้ว มันก็ พุทโธไปกับเราด้วย เราก็พิจารณากายได้

ที่ๆ ที่เราพิจารณากายเห็นใหม่ พิจารณากายให้มันสลดสังเวช ให้สลดสังเวชนะ พอสลดสังเวช เราพิจารณากาย พิจารณาเวทนา เราพิจารณาได้ทั้งนั้นละ เราเอามาเป็นสิ่งที่ให้จิตมันได้ฝึกฝนเห็นใหม่ การฝึกฝนอย่างนี้มันก็เหมือนกับเรากำหนด พุทโธนี้แหละ พุทโธๆๆ นี้จิตมันบริกรรมพุทโธ จิตบริกรรมพุทโธเพื่อให้เห็นภาวนา บำเพ็ญเพียร ความบำเพ็ญเพียร เมื่อพุทโธๆๆ ไปนี่ก็เป็นการบำเพ็ญเพียร

แต่ถ้ามีพุทโธๆๆ แล้วนี่ กิเลสมันรู้เท่า กิเลสมันชักนำไปก่อนเห็นใหม่ เราก็ออกไปพิจารณากาย พิจารณาเวทนา มันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันก็เป็นการบำเพ็ญเพียรเหมือนกัน บำเพ็ญตบะบารมี เราก็ใช้ปัญญาของเรา ปัญญาอย่างนี้เห็นใหม่ ปัญญาแบบที่เราฝึกฝนของเรา ฝึกฝนกันด้วยปัญญาอย่างนี้

ถ้ามีปัญญาขึ้นไปเราเห็นโทษ เห็นโทษการผิดพลาด เห็นโทษโดยจิตของเรา เห็นโทษโดยกิเลสของเรา เห็นโทษทุกอย่าง พอมันเห็นโทษขึ้นมา มันก็สงบตัว มันสงบตัวเรากลับมาพุทโธ เห็นใหม่ เรากลับมาพุทโธใหม่เห็นใหม่ มันก็ส่งเสริมกัน มันก็ต่อเนื่องกัน พอต่อเนื่องกัน มันก็พัฒนาใจของเราขึ้นมา มันทำได้ทั้งนั้นแหละ

ถ้ามันทำขึ้นมาเห็นใหม่ ขั้นตอนของการฝึกฝน ขั้นตอนของการเข้าไปสู่ความสงบของเรา ขั้นตอนเริ่มต้น มันต้องพยายามค้น พยายามกระทำ ขั้นตอนเหมือนคนทำงาน

ไม่เป็น คนทำไม่เป็นมันก็ผิดพลาดไปหมด แล้วทำอะไรผิดพลาดไปหมด ยังไม่ชำนาญ
ในวสี แต่ถ้าคนเป็นแล้วนะ

คูลี เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นไปเห็นไหม เวลาท่านไปคิดใน
สมาธิ เวลาปัญญามันหมุนๆ ออกไป เวลาเราบอก ถึงเวลาไปหาครูบาอาจารย์นะ

“มันบ้าสังขารๆ”

“อ้าว..ทำไม ไม่บ้าสังขาร มันก็ไม่ใช้ปัญญา มันก็ฆ่ากิเลสไม่ได้”

“นั่นนะ บ้าสังขาร”

มันต้องย้อนกลับมาพูดโธๆ ให้จิตมันสงบใจ ฉะนั้นสิ่งที่มีความจำเป็นนี่นะ
ความเป็นสัมมาสมาธินี้ มันต้องใช้ทุกทีนะ ยิ่งสตินะต้องทุกสถานเลย แล้วสติเวลาปฏิบัติ
ไปนี่ คนที่ปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนะ เวลาสติมันใช้ได้ แล้วเป็นประโยชน์กับโศดาบัน นี้
โศดาปัตติมรรค สกิทาคามรรค แต่เวลามันขึ้นไปอนาคามรรคนี่มันไม่เป็นสติแล้ว มัน
เป็นมหาสติ

สิ่งที่เป็มหาสตินี้ มันจะเร็วมาก มันจะรู้เท่าทันทุกอย่างเลย มันจะรู้เท่าทันให้จิต
มันเข้าสู่ความสงบนะ แต่มันไม่รู้เท่าทันกิเลสหรือ กิเลสมันยิ่งละเอียดเข้าไปใหญ่
กิเลสนะชั้นของโศดาบันนะ มันก็เป็นกิเลสหายๆ กิเลสดิบๆ นี้ เวลาสกิทาคานี้ กิเลส
ชั้นนี้ก็ชั้นอุปาทาน ในชั้นอนาคานี้กิเลสในปฏิมะ กามราคะ กิเลสชั้นใน ในหัวใจนะ

แล้วไปเริ่มต้นของพลังงาน จิตเดิมแต่นี้ฟ่องใส นั่นนะตัวต่อ ตัวกิเลสซัดๆ เลย สิ่ง
นี้เราจะต้องชำระล้าง ตามข้อเท็จจริงเข้าไป ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง มันเป็นตามความเป็น
จริงขึ้นมา มันจะรู้มันจะเห็นนะ แล้วมันเป็นความมหัศจรรย์

งานข้างนอก งานที่เขาประสบ พอทำงานแล้วเขาประสบความสำเร็จเห็นไหม
เขาได้ผลตอบแทนมาตามเนื้องานนั้น แล้วเราทำงานโดยธรรม จิตใจมันทำงานนะ มัน
เกิดปัญญาขึ้นมา นี้ เวลางานมันละเอียด งานละเอียดในหัวใจนี้ ปัญญาแต่ละขั้นแต่ละ
ตอน มันมีความละเอียดลึกซึ้ง แตกต่างกัน

แม้แต่ปัญญาทางโลกเห็นไหม คำว่า “โลกิยะปัญญา” กับ “โลกุตรปัญญา” มันก็
มหัศจรรย์แล้ว เวลาพิจารณาไปโดยความที่ไม่สำคัญผิดนี้ พอเราเข้าไปนี่มันจะมี

สติปัญญา เวลาจิตมันสงบนะ พอมันไปเห็นกาย มันพิจารณากายของมัน พิจารณากาย โดยข้อเท็จจริงที่เราเข้าไปทำงาน

แต่ถ้าเป็นการสำคัญผิดนะ เราดูเขาทำงาน แล้วมันเห็นชัดมากนะ คูสิ คุณเขาทำงานอยู่ แล้วเราไปยืนดู เราไปดูงานเขา สิ่งนั้นนะเห็นชัด นี่สำคัญผิด ! สำคัญผิด ! ว่าเราได้ทำงานนั้น แต่ขณะที่คนทำงานนี้ เข่ง่วนอยู่กับงานนี้ เขาไม่มีบุคคลที่ ๒ ไม่มีใคร และสิ่งต่างๆมาอยู่กับเขาเลย นั่นนะเราอยู่กับงาน แล้วทำเนื้องาน สิ่งที่ทำเนื้องานนี้เป็นข้อเท็จจริง สิ่งที่เป็นข้อเท็จจริง งานมันจะจบขึ้นมาเพราะเราทำสำเร็จขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา

แล้วทำสำเร็จบ่อยครั้งเข้า ทำครั้งที่ ๒ ชำนาญมากขึ้น ทำครั้งที่ ๓ ชำนาญมากขึ้น เห็นใหม่ ขณะที่ทำงานแต่ละหน มันปล่อยวางแต่ละหนนี้ มันเป็นตังคปหาน พอมันทำงานเสร็จก็คือจบ

เวลาพิจารณาไปนะ เวลาจิตเราสงบขึ้นมา เวลาพิจารณากายมันจะปล่อยวาง ปล่อยวางคือมันจบ งานจบแต่สังโยชน์ไม่จบ งานจบแต่กิเลสมันไม่จบ ถ้างานกิเลสมันไม่จบเราต้องซ้ำ พิจารณาซ้ำว่าทำงานนั้นจนมีความชำนาญ ชำนาญจนคล่องตัว คล่องตัวมาก คล่องตัวจนถึงที่สุดนะ มันจะแยกนะ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ นั่นนะงานจบ งานจบแต่กิเลสมันไม่จบนะ

แต่เวลาพิจารณาถึงเต็มทีเลยนี้ พอมันแยก แยกปล่อยงานไม่จบ เพราะมันมีสังโยชน์ร้อยรัดไว้ แต่ถ้ามันจะจบมันสมุจเฉตปหาน กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แล้วจิตรวมลง จิตรวมลงสู่สัจจะความจริง สู่สัจธรรม นี่ไงพบสัจธรรม

นี่ไง “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักรนะ “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” ท่านภูมิโง่มากนะ ท่านภูมิโง่มาก ภูมิโง่ว่า “สัจธรรม !” ที่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วว่า “ใครจะรู้ได้หนอ !”

จนว่าสิ่งนี้เป็นความลึกลับ งานของคนเวลาทำงานทุกคนจะบ่นว่าทำงานหนัก ทำงานหนักเหนื่อยยาก ลำบากเห็นใหม่ นั่นคืองานทางโลก แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาทางหัวใจนี้ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่า การว่า “จะสอนใครได้หนอ ! สอนใครได้หนอ !”

ก็เพราะเป็นงานทางใจ งานในมรรคญาณ ใครจะรู้ได้อย่างไร เวลาเทศน์ธรรมจักรขึ้นมา พอเวลาพระอัญญาโกณฑัญญะ รู้ทัน รู้เท่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีพยานนะ “สงฆ์องค์แรกเกิดขึ้นมาแล้ว”

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นมา สิ่งนั้นต้องดับไปเป็นธรรมดา” แล้วสิ่งใด ! สิ่งใด ! คืออะไรละ สิ่งใด ! นี่คืออะไร

เราไม่เคยเห็นความสงบของใจ ใจไม่เคยออกพิจารณาต่างๆ มันจะมีสิ่งใด คำว่าเกิดดับๆ นี่มันเป็นภาษาพูด มันเป็นปรัชญา มันไม่ได้เป็นความจริงหรือ เกิดดับ มันมีอะไรเกิดดับ สิ่งใดเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นเพราะอะไรละ สิ่งที่ยึดมันคือมัน

คูสิ..พระอัญญาโกณฑัญญะ ปัญจวัคคีย์อยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๖ ปี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่รู้..ไม่รู้ก็ไม่รู้ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ปฏิบัติไป ปัญจวัคคีย์ก็ปฏิบัติไป มันก็เกิดดับอยู่อย่างนั้นละ สมาริก็คาอยู่อย่างนั้นละ แล้วมันมีอะไรเป็นหลักเป็นเกณฑ์ละ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักรเห็นใหม่ สิ่งที่ว่าพอจิตมันสงบแล้วเห็นใหม่ ญาณอุทปาติ วิญญาณังอุทปาติ วิชชาอุทปาติ ความเป็นไปของจิต มีญาณ มีวิชา มีความรู้ มีการกระทำ แล้วเราเข้าไปสู่เห็นใหม่ เวลาอธิบาย

พระอัญญาโกณฑัญญะมีจิตใจที่ทำงานตามไปด้วย สิ่งที่มันตามไปด้วย งานมันเกิด สิ่งใดสิ่งหนึ่งมันเกิดขึ้น ปัญญา มันเกิดขึ้น งานที่ถูกต้องมันเกิดขึ้น การกระทำของจิตที่ความเป็นจริงมันเกิดขึ้น สิ่งหนึ่งสิ่งใดเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นย่อมดับเป็นธรรมดา ดับเพราะมันสิ้นสุดขบวนการของมัน มันก็จบ

พอมันจบขึ้นไป มันก็ “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอๆ” แล้วเรามีขบวนการอะไรเกิดขึ้น เวลาเราทำกันนะ เรามีขบวนการอะไรเกิดขึ้น มีแต่ความสำคัญมันหมายความว่าเกิดขึ้น ความสำคัญให้เห็นขึ้นมาโดยจิตมยปัญญาเกิดขึ้น มันเป็นความสำคัญเกิดขึ้น มันไม่เป็นความจริงเกิดขึ้น

ถ้ามันเป็นความจริงเกิดขึ้น คนทำงานอยู่ในงานนั้น จิตทำงานอยู่ในวงของงานนั้น ไม่ใช่คนไปดูเขาทำงาน สิ่งที่คนไปดูเขาทำงาน เพราะเรารู้ว่าสิ่งนี้เป็นงาน แล้วเราทำของเราไม่ได้ เราไม่มีสมาธิ เราไม่มีกรรมฐาน เราไม่มีฐานที่ตั้งแห่งการงาน เราไม่มีที่ควรทำงาน

แต่เราไปเห็นว่าคนอื่นทำงาน คนอื่นทำงานแล้วเราก็บอกว่า สิ่งนี้เราไปรู้ไปเห็นเข้า เป็นความสำคัญผิดเห็นใหม่ มันชัดเจนคนสำคัญผิด มันจะผิดได้ตรงนี้ แต่ถ้าเป็นความจริง เราทำงานๆ เราไม่ต้องห่วงว่า เราจะรู้หรือไม่รู้ ถ้าเราทำงาน เราจะจดสติไปตลอดเลย ว่าทำอย่างนั้นๆ งานมันจะเสียหาย แต่ถ้าเราทำงานถึงสิ้นสุดกระบวนการของมันแล้วนะ เรารู้อยู่เข้ามาในหัวใจของเรา ถ้ามันลุกขึ้นมาตามความเป็นจริงเห็นใหม่ นี้..งานจบแล้ว

ถ้างานจบแล้ว มันจะเป็นความจริง มันจะเป็นขั้นเป็นตอนเป็นขั้น เป็นขั้นๆ ขึ้นไป จิตมันจะพัฒนาขึ้นมา ตามข้อเท็จจริง มันจะเป็นความจริงของมัน ถ้าความจริงอย่างนี้เกิดขึ้นเห็นใหม่ นี่ความเป็นจริงเกิดขึ้น มีการกระทำเกิดขึ้น ข้อเท็จจริงเกิดขึ้นกับหัวใจนี้ผู้ที่ปฏิบัติ แล้วมีใครรู้กับเราไหม มี ! มีครูบาอาจารย์จะรู้กับเรา

ถ้าเราปฏิบัติขึ้นมาขนาดไหน ถ้าเราไปตามครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์เฉไฉ หรือครูบาอาจารย์พูดผิดไปจากความเป็นจริงนั้น ครูบาอาจารย์ไม่มีวุฒิภาวะ ไม่มีความรู้จริง แต่ถ้าครูบาอาจารย์รู้จริง เราพูดขนาดไหนนะ เวลาครูบาอาจารย์นะ

หลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มันเห็นใหม่ เวลานั้นตลอดรุ่งนะ เวลานั้นประสบความสำเร็จตามความเป็นจริง ขึ้นไปรายงานท่าน เห็นใหม่ “อืม...จิตนี้ไม่เกิด ๕ อตภาพ” คือว่ามันไม่เวียนตายเวียนเกิดตลอดไป จิตนี้เห็นใหม่ ถ้าแก้ไขได้ ! ถ้าแก้ไขได้ ! นี่เห็นตามความเป็นจริงแล้ว นี่เป็นจริง ไม่ต้องพูดอะไรเลย รับรู้..รับรู้เลย รับรู้เพราะว่ามันเป็นความจริงอยู่แล้ว แต่เราทำไม่ได้ เราทำไม่ถึงความเป็นจริง

ถ้าเราไม่มีครูบาอาจารย์นะ แล้วปฏิบัติไม่ถึง มันสำคัญของมันไป สำคัญผิดไปเรื่อยๆ ถ้าสำคัญผิดแล้วแก้ไข เพราะสำคัญผิด ทุกคนมันมีโอกาสสำคัญผิดทั้งนั้นแหละ แต่มันสำคัญผิดแล้ว ถ้าเราพิสูจน์แล้วมันไม่ใช่ เราจะแก้ไขของเรา จะเป็นความถูกต้อง

ถ้าสำคัญผิด แล้วเราพยายามหาเหตุผลมารองรับความผิดอันนั้น มันไถลออกไป ไถลออกไป

ถ้าเป็นเรื่องที่มันไถลออกไปเฉพาะบุคคลของเรา มันก็จบแค่นั้นนะ แต่ถ้ามันต่อเนื่องออกไปๆ มันก็เป็นความผิด เพราะขณะที่การกระทำนะ เราเองถ้าผิด มันก็เป็นบาปเป็นกรรมของเรานะ แต่ถ้าเราไปสอนคนอื่นให้ผิดตามเรานะ มันก็เป็นเวรเป็นกรรมอีกชั้นหนึ่ง เวรกรรมมันเกิดขึ้นได้

ถ้าคนทำคุณงามความดี มันก็ให้ผลในทางที่ดี ถ้าคนทำงานในทางผิดพลาด ในทางที่ชักนำให้เขาไปผิดพลาดมันก็เป็นทางที่ผิดพลาด เวรกรรมมันให้ผลของมันอยู่แล้ว สิ่งนี้เราปฏิบัติของเรา เราทำเพื่อคุณประโยชน์กับเราเอง ฉะนั้นสิ่งที่จะเป็นคุณประโยชน์กับเราเอง เราต้องตั้งใจ ตั้งใจนะ ชีวิตนี้มีคุณค่ามาก คุณค่าของเรา เราจะต้องทำงานที่อยู่ในวงพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนถึงที่สุดแห่งทุกข์เห็นใหม่ งานนี้เป็นงานทางใจ

ถ้างานทางใจเกิดขึ้น งานทางใจเกิดขึ้นเห็นใหม่ มันจะเป็นผลตอบสนอง ถ้างานทางใจยังไม่เกิดขึ้น ชีวิตนี้เห็นใหม่ เราก็ต้องดำรงชีวิตไป มันเหมือนกับเราต้องดำรงชีวิตไป เพราะยังมีชีวิตอยู่ ชีวิตนี้ยังต้องใช้ปัจจัยเครื่องอาศัย เราก็ต้องดำรงชีวิตอยู่ อันนี้เป็นเรื่องของโลกๆ

แต่ถ้าหัวใจ ถ้ามันเป็นไปไม่ได้เห็นใหม่ มันยังเป็นไปไม่ได้ เราก็สร้างบารมีของเรา ภาวนานี้แหละ

“การทำทานร้อยพันหนไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนึ่ง มีศีลบริสุทธิ์ร้อยพันหนไม่เท่ากับเกิดสมาธิขึ้นหนึ่งเห็นใหม่ มีสมาธิร้อยพันหน ไม่เท่ากับเกิดปัญญาขึ้นหนึ่ง”

“นี่ ทาน ศีล ภาวนา แล้วถึงที่สุดมันอยู่ที่การภาวนา”

ที่นี้การภาวนามันมีคุณค่าเท่ากับถือศีลร้อยพันหนนะ ถ้าเราทำความสงบของใจได้ นี่มีคุณค่ามากขนาดนั้น สิ่งนี้มีคุณค่ามาก มันจะทุกข์จะยากเราก็ต้องทำ ถ้าเราทำ

ของเรา มันจะทุกข์จะยากทำขึ้นมาเพื่อเรา ถ้าทำได้ขึ้นมามันก็เป็นประโยชน์กับเราจริงไหม ถ้ามันเป็นประโยชน์กับเรา มันก็เป็นประโยชน์กับเราไม่เป็นประโยชน์ของใครเลย

เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเราได้มรรค ได้ผลขึ้นมาเนี่ย เราจะไปแบ่งปันให้ใครล่ะ นี่เราจะแบ่งปันให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือ เราจะแบ่งปันให้ครูบาอาจารย์ของเราหรือ ไม่ต้อง แบ่งปันให้ใครไม่ได้ คุณงามความดีของเราเนี่ยเราจะแบ่งปันให้ใครไม่ได้เลย

คุณงามความดีของเราก็คือคุณงามความดีของเรา แต่ถ้าเราทำบุญกุศลเห็นใหม่ อุทิศส่วนกุศล อุทิศส่วนกุศลมันเป็นเรื่องอุทิศ ให้เขาพร้อมเย็นเป็นสุข แต่เวลาที่เราจะพ้นจากทุกข์ มันอุทิศให้ใครๆ ไม่ได้หรอก

แต่การกระทำมันบอกวิธีการเขาได้ ยิ่งคนปฏิบัติเป็นแล้วนี่ บอกวิธีการคนอื่น คนอื่นจะปฏิบัติเนี่ย เขาขึ้นมาได้เลย เขาจะเชื่อไม่เชื่อเนี่ยอีกเรื่องหนึ่งเลย แล้วเขาไม่เชื่อด้วย เขาไม่เชื่อ เวลาพระสารีบุตรเห็นใหม่ เวลาพูดกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ไม่เชื่อ ! ไม่เชื่อ ! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย

พระพุทธเจ้า “เชอไม่เชอหรือ”

“ไม่เชอ”

“ไม่เชอเพราะอะไร”

“ไม่เชอเพราะความเชื่อมันหมักกิเลสไม่ได้”

แต่สิ่งที่พระสารีบุตรเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะพระสารีบุตรประพฤติปฏิบัติของท่าน แล้วท่านรู้ตามความเป็นจริงของท่าน เห็นใหม่ ท่านเชื่อความรู้ความเห็นตามความเป็นจริงของท่าน แต่ท่านก็เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะความรู้ความเห็นนี้ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้สอนมา

ความรู้ความเห็นนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้สอน แต่ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเห็นใหม่ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำเป็นของเราขึ้นมา เราทำให้มันเป็นขึ้นมา มันเป็นความจริงขึ้นมา ไม่ใช่ความเชื่อ แต่ความเชื่อนี้เป็นศรัทธา ให้เราได้มาฟังธรรม แล้วพอฟังธรรมให้เราได้มาประพฤติปฏิบัติ ความเชื่อเป็นตัวชักนำเห็นใหม่ ถึงว่าต้อง

อาศัยความเชื่อไปก่อน ความเชื่อเป็นอริยทรัพย์ของมนุษย์ ถ้ามนุษย์ไม่มีความเชื่อ ไม่มี
ความเชื่อเห็นใหม่ ความเชื่อไม่มีหลักมีเกณฑ์ มนุษย์นั้นจะไม่มีจุดยืนเลย

เพราะมนุษย์นั้นมีความเชื่อ แล้วพยายามทำให้สิ่งที่มีความเชื่อนั้น ให้เป็นความ
จริงขึ้นมา ถ้าความเชื่อนั้น คนนั้นจะมี “อุดมการณ์” คนที่มีอุดมการณ์เห็นใหม่ เขาจะเอา
ชีวิตของเขา ตั้งหลักในชีวิตของเขา ให้มั่นคงของเขา แล้วเขาทำได้ตามความเป็นจริงของ
เขา เพราะเขามีอุดมการณ์

นี่อุดมการณ์พอมันเป็นความจริงขึ้นมา ยังมีอุดมการณ์มากขึ้น เพราะความจริงคือ
ความจริง ไม่ใช่ความเชื่อแล้ว ฉะนั้นการกระทำของเรา มันต้องมีหลักมีเกณฑ์
หลักเกณฑ์นี้จะเกิดขึ้นมานะ มันก็น่าเห็นใจนะ บุญเก่า กรรมเก่ากรรมใหม่ กรรมเก่ามัน
ให้มิทัศนคติ มีมุมมองที่ดี มีจุดยืนที่ดี กรรมใหม่ เห็นใหม่ เราเอาสิ่งนี้มา เพราะเราได้
สร้างมา กรรมใหม่ของเรา คือทำในปัจจุบันนี้

ถ้าปัจจุบันนี้ทำดี มันก็เป็นความดีของเราละ เป็นความดีของเรา แล้วความดีอันนี้
มันมีค่ากว่าเงินทอง เงินทองนะเป็นทรัพย์ภายนอก แก้วแหวนเงินทองนี้เป็นทรัพย์ที่หามา
เป็นทรัพย์หามาเพื่อใช้สอย เพื่อดำรงชีวิตนี้ให้อุดม ให้มันสะดวกสบายขึ้นมา

แต่ถ้าได้ “อริยทรัพย์” ละ ความสุขนี้เงินซื้อไม่ได้ ทุกอย่างแสวงหาไม่ได้ จะเกิด
ขึ้นมาจากดวงใจของเรา จากจิตของเรามันได้ปล่อยวาง จากจิตของเรามันได้ปล่อยวาง
เพราะมันมีสติสัมปชัญญะ มันจะเป็น “สัมมาสมาธิ” แต่ถ้าเป็น “จิปปากิณฺญา” เวลา
ประพฤติกปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย เวลามันปล่อยวางแล้วกิเลสขาดไปพร้อมกับปล่อยวาง

แต่สิ่งนั้นเขาต้องได้สร้างบุญกุศลมามหาศาล กรรมเก่าไป กรรมเก่าเขาต้องสร้าง
กุศลมหาศาล พอมานะในปัจจุบันฟังเทศน์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ทีเดียว
เป็นพระอรหันต์ก็มี

ของเรานี้เราถูกลู่ถูกลงมาขนาดนี้ เทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราก็
เปิดพระไตรปิฎกนะ ในสมัยปัจจุบันนี้ ทางวิชาการพระไตรปิฎกเขาแปลแล้วเขาเรียบ
เรียงอยู่ในคอมพิวเตอร์มหาศาลเลย เราศึกษาเราฟังได้ แต่กิเลสเรามันไม่ฟังด้วย กิเลสเรา
มันจะไปยึด มันจะไปสำคัญคิดเลยว่า เรารู้ เราเห็น เราฉลาด เราเข้าใจสิ่งนั้น

ฉะนั้นเวลาเราศึกษามาแล้ววางไว้ เวลาเราปฏิบัตินะ “ปริยัติเป็นปริยัติ ปฏิบัติเป็นปฏิบัติ” ที่มันจะมีปัญหากันยุ่งอยู่ที่นี่ เพราะปริยัติกับปฏิบัตินี้มารวมกัน

พอเวลาปฏิบัติ ปฏิบัติในเชิงปริยัติ เวลาปฏิบัติเขากลัวผิดกลัวถูกก็ยึดปริยัติไว้ เวลาศึกษาปริยัติก็อยากปฏิบัติ เพราะปริยัติบอกว่า ศึกษาแล้วต้องปฏิบัติ เราก็อยากปฏิบัติเห็นใหม่ เรารวมกันไง หลวงปู่มั่นท่านถึงบอกกับครูบาอาจารย์ของเราว่า

“สิ่งที่ได้ศึกษามานี้ คือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีคุณประโยชน์มหาศาล เป็นสิ่งที่เราเคารพบูชา แต่ในการปฏิบัตินี้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องวางไว้ก่อน”

เพราะธรรมของเรา ความจริงของเรามันยังไม่มี ถ้าความเชื่อนี้ ความเชื่อเห็นใหม่ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเอามาคลุกเคล้ากัน เวลาปฏิบัติไป มันจะทำให้เราไม่มั่นคง มันจะทำให้เราโลเลด้วย แต่ถ้าเราวางไว้ก่อน แล้วเราพิสูจน์ตามความเป็นจริง เหมือนขึ้นเขา เราจะขึ้นเขาที่เราปีนเขาให้ถึงยอดเขา ให้ถึงยอดเขา เราจะรู้ความจริงของเราเลย

แต่เวลาเราอยู่ที่ตีนเขาจะปีนขึ้นสู่เขา เราก็ว่า ยอดเขาจะเป็นอย่างนั้น ทุกอย่างจะเป็นอย่างนั้น ตามตำรา จะขนของขึ้นไปบนยอดเขาด้วย นั้นมันจะทำให้เราละล้าละลังพะวักพะวงอยู่ แล้วของที่ขนขึ้นไปนี้ มันจะลำบากมาก มันจะหนักมาก เพราะการขึ้นเขา เขามันสูงชัน แล้วยังจะแบกของขึ้นไปด้วย

แบกคือแบกความรู้ไง แบกคือแบกปริยัตินะ แบกความรู้ความเห็น แบกว่า สิ่งนี้เป็นธรรมๆ เราจะแบกไปด้วย การขึ้นเขานั้นพระรุ้งพระรังแล้วยากมาก เราวางทุกอย่างไว้สิ่งที่ ของที่เป็นพระรุ้งพระรังนะวางไว้ตีนเขา เราจะขึ้นเขานะ เราจะขึ้นไปตัวเปล่าๆ มันจะเบา แล้วมันจะขึ้นสู่ยอดเขา พอขึ้นไปถึงยอดเขาได้ เข้าไปถึงยอดเขาได้ สิ่งที่เราจะแบกขึ้นไปไม่ต้องแบก มันรู้แล้ว มันรู้จริงบนยอดเขานั้น ว่าความเป็นจริง มันเป็นแบบนี้ แต่อยู่ที่ตีนเขานะมันจะแบกความรู้ว่าทำวิธีการขึ้นยอดเขานะ แบกขึ้นไปด้วยไง เห็นใหม่ มันพระรุ้งพระรังอย่างนี้

ปริยัติ วิธีปฏิบัติที่มันมีปัญหาเพราะ ปริยัติปฏิบัติมันมาคลุกเคล้ากัน แต่ปริยัติวางไว้ แล้วปฏิบัติขึ้นไป พอมันรู้จริงมันก็เหมือนกัน ไปถึงยอดเขา พอไปถึงยอดเขาแล้ว บน

ยอดเขา เราดูเราเห็นของเราหมดเลย แต่ขณะที่ความรู้ที่เราศึกษาก็ศึกษายอดเขานี้ แล้วเราจะแบกความรู้ความเห็น ความรู้ความเห็นมันถ่วงไว้ไง ความรู้ความเห็นทำให้เราลำบาก ลำบาก ความรู้ความเห็นของเราเนอะ มันทึบฏฐิมานะ

สิ่งที่กรงรังในหัวใจ สิ่งที่ทำให้เห็นใหม่ เราก็ต้องพุทโธๆๆ เพื่อให้จิตสงบ แล้วก็วางความรู้ทุกอย่าง วางไว้ที่ตีนเขา วางให้ได้ๆ แล้วถ้าจิตมันสงบแล้ว ตัวเปล่าๆ เราจะปีนเขาของเรา เราจะขึ้นเขาของเรา สู่ความเป็นจริงของเรา มันจะเป็นความจริงของเรา แล้วสู่ข้อเท็จจริง มันเห็นเลยชัดเจนมาก เป็นปัจเจกตังๆ เป็น สนฺทิฎฐิโก นี้พูดถึงในแนวทางปฏิบัตินะ

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ แล้วถ้าปฏิเวธรู้แจ้งแล้วจบ จะไม่มีการโต้แย้ง

สิ่งนั้นมันเป็นกรรมของสัตว์ สัตว์ วุฒิภาวะของสัตว์ เขารู้ได้แค่นั้น มันก็เรื่องแค่นั้น เหมือนเด็กๆ เด็กๆ ผู้ใหญ่จะเอาเหตุผลของผู้ใหญ่พูดให้เด็กรู้ขนาดไหน เด็กมันก็รู้ได้แค่เด็ก แต่เด็กเวลามันโตเป็นผู้ใหญ่แล้วนี่ มันฉลาดกว่าผู้ใหญ่ขนาดนั้นก็ได้ วุฒิภาวะเขาเป็นเด็ก เห็นใหม่ กรรมของสัตว์

ในเมื่อกรรมของสัตว์เขาเป็นอย่างนั้น เขาพัฒนาของเขาไม่ได้ แต่ถ้าเราเป็นคนที่มีอำนาจวาสนา เราก็เป็นสัตว์ตัวหนึ่ง ผู้ที่ปฏิบัติใหม่ ก็เลศในหัวใจ เต็มหัวใจทุกดวง ฉะนั้นเรามีจุดยืนของเรา เราจะเป็นเด็ก เราก็ต้องพิสูจน์ของเรา เราต้องพิสูจน์ของเรา พิสูจน์ขึ้นมาในภาคปฏิบัติประสบการณ์ตรง คือการพิสูจน์ตามความเป็นจริง

ถ้าความเป็นจริงมันเกิดขึ้นตามความเป็นจริงนั้น จะเด็กจะผู้ใหญ่รู้อันเดียวกัน ถ้าเด็กเขาปฏิบัติได้จริง มันก็รู้อันเดียวกับผู้ใหญ่ แต่เนี่ยถ้าเด็กมันปฏิบัติไม่ได้จริงเห็นใหม่ วุฒิภาวะอย่างนั้น เวลาพูดออกไป ความเห็นของเขา เห็นใหม่ นี้ กรรมของสัตว์ !

ในเมื่อกรรมของสัตว์ นี้เวลาครูบาอาจารย์พูดกันนี้ เข้าใจกันได้ง่ายๆ ธรรมะนี้ เราออกไปในระดับนี้ ถ้ารับได้มันส่งต่อไป เหมือนน้ำหนักใจ เด็กรับของน้ำหนักได้แค่ไหน ถ้าเราให้ของขนาดนี้ เขารับได้ เราให้ของน้ำหนักเพิ่มมากขึ้นๆ เขาจะรับได้ตลอดไป แต่ถ้าเขารับสิ่งนี้ไม่ได้ แล้วเขารับไม่ได้ ถ้ารับไม่ได้ด้วย เป็นภาระหนักเกินไปด้วย นี่จิตเขาอ่อนแอเกินไป

ถ้าจิตอ่อนแอครูบาอาจารย์ต้องดู ว่ามันควรไม่ควร ให้นำหนักจนเกินไป จนเขา
รับไม่ได้มันก็จะไม่เป็นประโยชน์กับเขา เขาจะรับของเขา แต่ถ้าให้นำหนักของเขาพอ
ปริมาณของเขาแล้วเขาก็พัฒนาของเขาขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับเขาเห็นใหม่ นี่การ
ปฏิบัติ !

ในภาคปฏิบัติ ปรียศศึกษาแล้ว ไม่ใช่ปฏิเสธปรียศ ปรียศต้องศึกษา พอศึกษาแล้ว
นี่เวลาปฏิบัติต้องวางให้ได้ ถ้าวางไม่ได้ วางปรียศไม่ได้มันเป็นความสำคัญผิดเลย
แล้วเวลาสำคัญผิดแล้วนะเวลาจะหาเหตุผล ก็หาเหตุผลจากปรียศนั้นนะมารองรับ

แต่ในภาคปฏิบัตินะ เวลาถ้ามันเป็นความจริงนะ เวลาเอาความจริง เอาความรู้จริง
มารองรับ แล้วความรู้จริงมันใช้ได้ทุกวินาที เหมือนกับมีด เหมือนกับเครื่องมือที่เราถือ
อยู่นี้ ถ้าเกิดเหตุการณ์ เราทำได้ตลอดเวลา

สิ่งของที่เป็นเครื่องมือเราเก็บของเราไว้ในตู้ เวลาเราจะใช้เราต้องไปเปิด เราต้อง
แกะออกมาจะใช้ นี่ก็เหมือนกัน เวลามีปัญหาขึ้นมา ในตู้พระไตรปิฎกต้องรื้อค้นของ
มัน นี่ปรียศ แต่ถ้าเป็นปฏิบัติตามความเป็นจริง มันรู้จริงในใจนะ จิตพระอรหันต์นะ พระ
อรหันต์หลงในอะไร ในมิลินทปัญหา พระอรหันต์หลงในสมมุติบัญญัติ พระอรหันต์ไม่
หลงในอะไร พระอรหันต์ไม่หลงในอริยสัจ ในข้อเท็จจริง

ฉะนั้นสิ่งที่ไม่หลง คือมันอยู่ในใจนั้นตลอด ความรู้ ความเห็น หรือคำถาม จิตนี้
มันจะตอบได้ตลอดเวลา เพราะมันเป็นข้อเท็จจริง อริยสัจ พระอรหันต์ไม่หลงในอริยสัจ
แต่พระอรหันต์หลงในสมมุติบัญญัติ สมมุติพระอรหันต์หลงได้ เพราะสมมุตินี้มัน
เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพราะเราไม่รู้ทันสมมุติหรอก

สมมุติภาษานี้ ภาษาทุกภาษาเราไม่รู้กับเขาหรอก สมมุติบัญญัติพระอรหันต์ไม่
เข้าใจได้ แต่ “พระอรหันต์ไม่เคยหลงในสังขารเลย ! ” ฉะนั้นถ้าจิตมันรู้จริง มันมี
ข้อเท็จจริงของมันเห็นใหม่ มันจะไม่หลงสิ่งใดๆ เลย มันจะรู้ตัวของมันตลอดเวลา แล้ว
มันจะมีความจริงของมันตลอดเวลา นี่เวลาปฏิบัติไปเห็นใหม่

ฉะนั้น เรื่องของปรียศมันก็เป็นสมมุติบัญญัติ สมมุติบัญญัติ หลงได้ ผิดพลาดได้
แต่ข้อเท็จจริงนี้ไม่มีทางผิดพลาด แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงกับ

ข้อเท็จจริงจะรู้กัน สิ่งทีเวลาสำคัญผิดแล้วนี่ เอาหาเหตุผลมารองรับความคิดนี้ เห็นไหม
นั่นนะมันสมมุติบัญญัติ !

แล้วผู้ที่ฟังมันก็เป็นเรื่องโลกๆ เห็นไหม มันก็เข้าใจได้ แต่ถ้าเป็นความจริง เอา
ข้อเท็จจริงมายืนยันกัน คนที่รู้จริงเห็นจริง ยืนยันกันที่ข้อเท็จจริง ฉะนั้นทางโลกเขารู้กับ
เราไม่ได้ เขารู้ข้อเท็จจริงอย่างนี้ไม่ได้

ความที่ข้อเท็จจริงนี้ มันเลยเป็นสิ่งที่ว่า เข้าถึงได้ยากแต่ถ้าเป็นความ “สำคัญผิด”
แล้วหาเหตุผลมารองรับความคิดนั้น มันเข้าได้ง่าย เข้าได้ง่ายแล้วคนเข้าชอบด้วยเพราะ
มันรู้ได้

แต่ข้อเท็จจริงมันจะรู้ได้ต่อการปฏิบัติเท่านั้น ข้อเท็จจริงเราจะรู้ได้ต่อเมื่อ “เรามี
สติ เรามีสมาธิ แล้วเราเกิดปัญญา” ขึ้นมา แล้วปัญญานี้มันใคร่ครวญอย่างไร ! แก้ไข
อย่างไร ! สมุจเฉทปหานอย่างไร ! ขาดออกไปอย่างไร ! สังโยชน์ขาดออกไปเป็นชั้น
เป็นตอน โสดาบันเป็นอย่างไร ! สกิทาเป็นอย่างไร ! อนาคาเป็นอย่างไร ! พระอรหันต์
เป็นอย่างไร !

“คนรู้กับคนรู้ เขาคูยกกันชัดเจนมาก” คนที่มีกึ๋นนะ แล้วกึ๋นเล็ก กึ๋นใหญ่ กึ๋นครบ
กระบวนการนี้ สิ่งนี้หลอกไม่ได้ ! หลอกใครไม่ได้หรอก แล้วผู้รู้มีจริง ! ความจริงใน
โลกนี้มี ! ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติจริงมี ! สิ่งนั้นมันเลยเป็นสัจจะกับโลก เอวัง